

Európska
komisia

[JAR 2013 ▶ Č. 45]

panorama

inforegio

► Zmierenie komunití

Finančné prostriedky EÚ
podporujú stabilitu a spoluprácu

- Politika súdržnosti,
kľúčový zdroj investícií EÚ
- Osvedčené postupy
v oblasti rozvoja miest

Regionálnu
a mestskú
politiku

► **ÚVODNÍK** 3

Komisár Johannes Hahn

► **ŠPECIÁLNA RUBRIKA** 4-7

ŠTRUKTURÁLNE FONDY EÚ ZOHRÁVAJÚ ROZHODUJÚCU ÚLOHU V MIEROVOM PROCESSE SEVERNÉHO ÍRSKA PROCES

► **KLÚČOVÁ ÚLOHA POLITIKY SÚDRŽNOSTI PRI NÁVRATE HOSPODÁRSKEHO RASTU DO EURÓPY** 8-11

► **OCENENIA REGIOSTARS 2013 ODHAĽUJÚ ĎALŠIE INOVATÍVNE PROJEKTY V REGIÓNOCH** 12-15

► **DATABÁZA PROJEKTOV ROZVOJA MIEST PRISPIEVA K VZDELÁVANIU V OBLASTI POLITIKY** 16-19

► **MOBILIZÁCIA HLAVNÝCH MIEST EÚ** 20-21

► **FINANČNÉ NÁSTROJE** 22-23

► **NAJNOVŠIE SPRÁVY V SKRATKE** 24-25

► **VĀŠIMI SLOVAMI** 26-30

Vnútroštátne a regionálne pohľady na politiku súdržnosti

► **PRÍKLADY PROJEKTOV** 31-35

Príklady projektov z Estónska, Francúzska, Lotyšska, Malty a program Európskej územnej spolupráce

► **MAPY** 36-37

Celkový rast zamestnanosti, 2007-2009
Miera nezamestnanosti mladých ľudí, 2011

► **HODNOTENIE NÁSTROJA JASPERS POUKAŽUJE NA ZISTENIA A ODPORÚČANIA** 38-39

► **PROGRAM** 40

► 4

► 8

► 12

► 31

► 38

Fotografie (Strany):

Obálka: © SEUPB

Strana 4: © SEUPB (Most)

Strana 6: © Groundwork NI

Strany 3-4-8-12-13-14-15-17-18-24-25-39:

© Európska komisia

Strana 19: Viedeň © Kurt Kuball/Wirtschaftsagentur

Wien – Budapešť © Rév8

Strany 22-23: © DCLG

Strany 26-30: Midi-Pyrénées © Philippe Grollier/Région

Midi-Pyrénées – Rakúsko © ÖROK – Spojené kráľovstvo

© DCLG – Toskánsko © Región Toskánsko

Strany 31-35: Estónsko © Crystalsol – REALIS

© Région Languedoc-Roussillon – Naco Technologies

© Naco Technologies – Malta © Ministerstvo infraštruktúry,

dopravy a komunikácií, Malta – EÚS © Winnet8

Tento časopis sa tlačí v angličtine, francúzštine a nemčine na recyklovanom papieri.

Je dostupný v 21 jazykoch EÚ na adrese

http://ec.europa.eu/regional_policy/information/panorama/index_sk.cfm

Obsah tohto vydania bol uzavretý v marci 2013.

PRÁVNE UPOZORNENIE

Európska komisia ani žiadna osoba konajúca v jej mene nenesú zodpovednosť za možné použitie informácií obsiahnutých v tejto publikácii ani za chyby, ktoré sa môžu objaviť napriek dôslednej príprave a kontrole. Obsah tejto publikácie nemusí nevyhnutne odrážať stanovisko alebo názory Európskej komisie.

ISSN 1725-826X

© Európska únia, 2013

Reprodukcia povolená pod podmienkou uvedenia zdroja.

Na použitie/reprodukciiu materiálu tretích strán chráneného autorskými právami, ktorý je tak označený, je potrebné získať povolenie od vlastníka (vlastníkov) autorských práv.

▶ ÚVODNÍK

Johannes Hahn

Člen Európskej komisie pre regionálnu politiku

Európska únia a jej predchodcovia už od začiatku svojej existencie presadzovali základnú stratégiu využívania hospodárskych síl na dosiahnutie a udržanie mieru a prosperity a rešpektovanie demokracie a ľudských práv.

Všetkých nás potešilo, že EÚ v roku 2012 získala Nobelovu cenu za mier, ktorou sa uznalo šesť desaťročí práce a budovania po pustošení spôsobenom druhou svetovou vojnou, ako hospodárska štruktúra, ktorá zabráni nepriateľstvu medzi stranami v budúcnosti. EÚ ukázala, ako sa z historických nepriateľov môžu stať partneri.

Bolo povzbudivé, že Nobelova komisia v období finančnej krízy a zmätku dokázala zohľadniť úspechy EÚ z dlhodobého hľadiska. Táto úloha EÚ v oblasti budovania mieru by sa však nemala chápať len ako výlučne historický východiskový bod. Ako sa dočítate v tomto vydaní, EÚ zohrávala veľmi pozitívnu úlohu pri podpore návratu stability a pokroku do kedysi konfliktom zmietanej časti Únie: Severného Írska a pohraničnej oblasti Írska.

Po vyhláseniach o prímerí v roku 1994 bývalý predseda Európskej komisie Jacques Delors ako prvý vyhlásil, že ak je potrebná podpora, „Európa nebude zaostávať“, a navrhol fond na podporu mierového procesu.

V priebehu 18 rokov sa investovalo vyše 1,3 miliardy EUR z finančných prostriedkov EÚ vrátane vnútroštátneho financovania do viac ako 20 000 projektov na dosiahnutie mieru a zmierenia v tomto nepokojnom kúte Európskej únie. Bolo mi potešením počúvať slová dvoch bývalých protivníkov, ktorí vystúpili ako priatelia na konferencii v rámci programu

PEACE s názvom „Bringing Divided Communities Together“ (Zmierenie rozdelených komunít), ktorá sa konala v Bruseli 31. januára. Teraz zastávajú funkcie prvého ministra a námestníka prvého ministra Severného Írska. Plne uznávajú význam podpory, ktorú dostali od Európy, a jej konštruktívny prístup k obnove ich komunity a podpore dlhodobého mieru.

Obnova hospodárstva EÚ

Regionálna politika zohráva čoraz významnejšiu úlohu a podporuje Európu v prekonávaní súčasnej hospodárskej krízy. Ide o prvoradú investičnú politiku EÚ úzko zameranú na odvetvia a priority, ktoré pomôžu prinavrátiť rast a konkurencieschopnosť.

Regionálna politika motivuje regióny, aby využívali svoje silné stránky a aby sa s podporou EÚ angažovali v stratégiách „inteligentnej špecializácie“ pre rast a uvedomili si svoj celkový konkurenčný potenciál.

Vzhľadom na súčasné celoeurópske finančné obmedzenia boli rokovania týkajúce sa budúceho rozpočtu Únie – viacročného finančného rámca (VFR) – mimoriadne intenzívne. Škrtom, ktoré sa požadovali v mnohých oblastiach, sa nevyhli ani finančné prostriedky regionálnej politiky.

Stratégia úzko zameraná na ciele a nákladovo efektívne využívanie finančných prostriedkov však zabezpečí, že regionálna politika aj naďalej zostane hlavnou hnacou silou pri dosahovaní hospodárskej obnovy a dlhodobej prosperity v rámci EÚ.

ŠTRUKTURÁLNE FONDY EÚ ZOHRÁVAJÚ ROZHODUJÚCU ÚLOHU V MIEROVOM PROCESE SEVERNÉHO ÍRSKA

Strategické financovanie zo štrukturálnych fondov EÚ predstavuje v posledných 20 rokoch významný prvok v návrate Severného Írska (Spojené kráľovstvo) k normálnemu fungovaniu po rokoch konfliktu. To bolo posolstvom špeciálnej konferencie s názvom „Bringing Divided Communities Together – sharing the experience of the EU PEACE programe“ (Zmiernenie rozdelených komunít – výmena skúseností v rámci programu EÚ PEACE), ktorá sa konala 31. januára v Bruseli na základe iniciatívy európskeho komisára pre regionálnu politiku Johanna Hahna.

„Niektorých možno prekvapí, že program PEACE pre Severné Írsko je financovaný zo štrukturálnych fondov, nie je to však prekvapujúce. Dnešná regionálna politika je nástrojom na dosiahnutie ambícií EÚ – prispieva k tvorbe pracovných miest, rastu a aj k mieru,“ uviedol komisár Hahn vo svojom otváracom prejave.

„Program Európskej únie PEACE sa dotkol životov približne milióna ľudí v Severnom Írsku a pohraničnej oblasti Írska a pomohol vytvoriť podmienky, v ktorých sa mier a zmierenie dokážu zakoreniť. Regionálne fondy EÚ majú významnú úlohu

SPRAVA DOĽAVA:
Johannes Hahn, Peter Robinson
a Martin McGuinness

a pomáhajú položiť základy pre spoločnú spoločnosť, v ktorej má každá komunita prínos z dosiahnutého mieru,“ dodal.

Kľúčovými rečníkmi konferencie boli vedúce politické osobnosti zo Severného Írska vrátane prvého ministra Petra Robinsona a námestníka prvého ministra Martina McGuinnessa, ako aj írsky minister Brendan Howlin. Hlavným bodom konferencie bola séria svedeckých výpovedí o inovatívnych

„PEACE BRIDGE“

V júni 2011 komisár Hahn spolu s vedúcimi politickými predstaviteľmi zo Severného Írska a Írskej republiky oficiálne otvorili most „PEACE Bridge“ v Derry/Londonderry. Most PEACE Bridge je jeden z ikonických projektov podporovaných v rámci programu PEACE III, ku ktorému prispel aj Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR) vo výške 11,2 milióna EUR. Mesto Derry/Londonderry sa počas konfliktu výrazne rozdelilo a zo západného brehu rieky sa odsťahovali tisíce protestantov. Most PEACE Bridge teraz fyzicky spojil obe strany rieky a jeho vonkajší vzhľad predstavuje symbolické podanie rúk nad riekou Foyle. Ide o silný nový symbol mesta, ktorý fyzicky aj metaforicky spája komunity na oboch stranách rieky, pre ktoré bola rieka významnou náboženskou a nábožensky motivovanou hranicou.

projektoch v rámci programu PEACE, ktoré poskytli podrobný prehľad o dosiahnutej práci a poukázali na vplyv, ktorý táto práca aj naďalej má na životy ľudí.

Podpora v hodnote 2 miliárd EUR

Od roku 1995 až po rok 2013 dostala vláda Severného Írska prostredníctvom troch po sebe nasledujúcich programov PEACE takmer 2 miliardy EUR, pričom 1,3 miliardy EUR pochádzali z EÚ a zvyšok z členských štátov.

Program PEACE je dlhodobým partnerstvom medzi občanmi a vedúcimi politickými predstaviteľmi Severného Írska a Európskej komisie, podporovaným vládami Spojeného kráľovstva a Írska.

Orgán pre špeciálne programy EÚ (SEUPB) bol založený s cieľom vyčleniť finančné prostriedky pre mier, aby sa posilnila súdržnosť prostredníctvom praktických projektov a rozvoja inkluzívnejšej spoločnosti.

Posun smerom k stabilnej spoločnosti

Financovanie a podpora pomohli v priebehu rokov vytvoriť priestor pre miestne komunity, aby sa prispôbili životu po konflikte a prakticky a strategicky sa zapojili do činností, ktoré zabezpečia jasnejšiu a prosperujúcejšiu budúcnosť.

Hlavnými cieľmi súčasného programu PEACE III s rozpočtom 333 miliónov EUR je posilniť pokrok zameraný na mierovú a stabilnú spoločnosť a podporiť zmierenie podporou operácií a projektov, ktoré pomôžu zjednotiť komunity.

Peter Robinson, prvý minister Severného Írska, povedal: „Po období, v ktorom bolo zabitých 3 000 ľudí a desaťtisíce ľudí bolo zranených, momentálne žijeme v relatívnom mieri

a stabilite. Zapojenie EÚ bolo rozhodujúce. EÚ podporovala v rámci provincie tisíce projektov na budovanie lepšej a spoločnej budúcnosti pre našich ľudí.“

„Predseda vlády podotkol, že Severné Írsko je transformovaný región“, ale ešte nie je na konci cesty. „Aktuálne nepokoje sú výstražným signálom, že ešte toho treba veľa urobiť.“

Námestník prvého ministra Martin McGuinness zdôraznil symbolický význam mosta Peace Bridge, ktorý bol otvorený v meste Derry/Londonderry v júni 2011. Povedal, že most, do výstavby ktorého sa investovalo 14,6 milióna EUR, pričom 11 miliónov EUR pochádzalo z financovania EÚ, „navždy zmenil tvár mesta Derry“.

Vysvetlil, že most zjednocuje dve kedysi oddelené časti mesta a svedčí o cieľoch programu PEACE. „Ľudia z oboch kedysi rozdelených komunít, protestantskej a katolíckej, môžu pešo alebo na bicykli prejsť cez most k opustenému vojenskému areálu, ktorý je teraz spoločným priestorom pre našich ľudí. Most od jeho otvorenia využilo už vyše milióna ľudí.“

Rozvíjanie zručností a budovanie sebadôvery

Ako sme už uviedli, program PEACE je len jedným prvkom mierového procesu v Severnom Írsku. Zohral však dôležitú úlohu v udržaní podmienok, v ktorých mohla pokračovať ďalšia práca.

Program bol zapojený do vývoja projektov v niektorých veľmi náročných a znevýhodnených oblastiach. Cieľom týchto projektov je zapojiť mladých ľudí a rozvíjať ich zručnosti a sebadôveru, ktoré sú potrebné na riešenie a predchádzanie nábožensky motivovaného násillia. Tieto projekty často zahŕňajú opatrenia zamerané na rozvoj zručností, ktoré sú potrebné na získanie práce. Využívajú aj šport, digitálne médiá

FUTBAL PRE VŠETKÝCH

Futbal sa tiež využíva ako nástroj na zmierenie rozdelených komunít. Šport, a predovšetkým futbal, má obrovský dosah. Vďaka podpore v rámci programu Európskej únie PEACE III má projekt írskoho futbalového združenia *Futbal pre všetkých* 100 zamestnancov, ktorí spolupracujú s 53 miestnymi futbalovými klubmi na podpore myšlienky vzájomného rešpektu. Projekt pomáha miestnym klubom prepojiť sa s komunitami. Dokonca bol založený futbalový tím Limestone United, ktorý tvoria hráči z oboch komunít a ktorý má podporovať mladých ľudí, aby spolupracovali ako tím.

Park Alexandra – „Búranie bariér“

Park Alexandra v severnom Belfaste bol dlhý čas „miestom konfliktov“. V roku 1994, keď sa mnohí ľudia pripravovali na obdobie bez konfliktu, vyrástla v strede parku mierová stena „Peace Wall“, ktorá mala zabrániť nočným konfliktom. Tento čin bol v čase silnejúceho mieru významnou pripomienkou toho, ako ďaleko sa musí komunita posunúť.

Park s 20-ročnou a 3 metre vysokou bariérou prispel k zmiereniu násilia medzi katolíckou a protestantskou komunitou a je symbolom nutnej zmeny.

V roku 2009 sa začal nový proces obnovy realizovaný spoločnosťou Groundwork NI, na ktorý sa vyčlenilo celkovo 280 000 GBP z finančných prostriedkov EÚ, mestskej rady mesta Belfast, Ministerstva spravodlivosti Severného Írska a programu Alpha, a zameral sa na postupné vrátenie parku do normálneho stavu. Teraz sa v strede mierovej steny nachádza brána, ktorá je každý deň otvorená aspoň na niekoľko hodín, a umožňuje obyvateľom obidvoch strán plne si užívať krásy celého parku. Riaditeľka spoločnosti Groundwork NI Sylvia Gordonová povedala: „Vďaka otvoreniu mierovej steny sa školopovinné deti z oboch komunít môžu spolu hrať po dvoch desaťročiach rozdelenia.“

Súčasťou prístupu bolo zriadenie riadiacej skupiny, ktorá spojila kľúčové osobnosti miestnych komunít do rozhodovania o prístupe a potrebných opatreniach zameraných na rozvoj zariadení aj na otvorenie steny v Parku Alexandra.

„Skôr, ako čokoľvek urobíme, snažíme sa dosiahnuť miestne dohody a pomáhame budovať trvalé vzťahy,“ zdôraznila Gordonová. „V parku sa pred oficiálnym otvorením steny zorganizovalo niekoľko podujatí, aby sa vytvoril pocit, že všetko je tak, ako má byť. Usilujeme sa pretransformovať toto miesto konfliktov a pracovať na k integrácii na všetkých úrovniach.“

V provincii existuje okolo 59 „mierových stien“. Ich odstránenie však bude dlhým a náročným procesom, dodala Gordonová. „V konfliktných oblastiach severného Belfastu, kde ľudia túžia po mieri a kde môžeme komunity opäť spojiť, sa bude otvárať ďalších 14 mierových stien.“

Vďaka otvoreniu mierovej steny v Parku Alexandra sa dnes deti z oboch komunít môžu hrať spolu prvýkrát po 20 rokoch.

NIŽŠIE:

Predseďa spoločnosti Groundwork NI Paul McErlean (vľavo) otvára mierovú stenu v Parku Alexandra spolu s ministrom spravodlivosti Davidom Fordom a riaditeľkou spoločnosti Groundwork NI Sylviou Gordonovou.

a rôzne ďalšie nástroje na zapojenie mladých ľudí, budovanie povedomia o tom, ako žiť v rôznorodej komunite, a na zníženie rizika zapojenia mladých ľudí do disidentských skupín.

Komisár Hahn zdôraznil, „že program EÚ PEACE je výborným príkladom záväzku Únie v oblasti mieru a zmierenia. Program nie je o rýchlych riešeniach. Jeho cieľom je podporovať dlhodobú spoluprácu. Program PEACE pomohol dať ľuďom zmysel pre zodpovednosť za mierový proces. Ide o proces zdola nahor pre ľudí, ktorí prichádzajú s vlastnými riešeniami.“

V publiku konferencie bolo aj niekoľko delegátov z ďalších rozdelených regiónov, ktorí hľadajú riešenia, vrátane Balkánu, Líbye, Cypru, Izraela a palestínskych území.

Počas konferencie sa zároveň predstavilo niekoľkých ďalších projektov financovaných v rámci programu PEACE III. Ich cieľom bolo využiť finančné prostriedky EÚ na uľahčenie mierového procesu a zdôrazniť, ako by mierový proces mohol slúžiť ako príklad pre ostatné zóny konfliktov.

EÚ – „úprimný sprostredkovateľ“

Pat Colgan, výkonný riaditeľ Orgánu pre špeciálne programy EÚ (SEUPB), povedal, že príspevok EÚ pre Severné Írsko bol mimoriadne významný nielen z hľadiska financovania, ale aj z hľadiska disciplíny, ktorú vniesla do celej záležitosti.

„EÚ ponúkla záruku sedemročného financovania, počas ktorého sa dá plánovať s určitou istotou“, dodal. „Dôležité je, že EÚ neposkytla neutrálny priestor – ani v jednom, ani v druhom tábore. Strany sa nebáli zapojiť. Postupom času pomohla vybudovať dôveru medzi zapojenými komunitami.“

Neviditeľné rany spôsobené konfliktom sa budú dlho hojiť, povedal. „Dôveru a rešpekt bude ťažké obnoviť. Teraz máme generáciu po konflikte. Táto generácia nosí v sebe zárodok rozdelenia a konfliktu. Je mimoriadne dôležité, aby sa jej členovia stali aktívnymi členmi spoločnosti. V súčasnosti sa pripravuje program PEACE IV. Zameria sa na miestne partnerské štruktúry a bude sa usilovať o zapojenie mladých ľudí najmä zo znevýhodnených oblastí. Súčasný mier je krehký. Ešte stále toho treba veľa urobiť.“

Centrum pre budovanie mieru a riešenie konfliktov

Občania Severného Írska nadobudli obrovské skúsenosti v oblasti budovania mieru, ktoré môžu byť užitočné aj pre ostatných. S cieľom šíriť svoje znalosti sa na mieste bývalého väzenia Maze/Long Kesh, ktoré má vysokú symbolickú hodnotu, buduje nové Centrum pre budovanie mieru a riešenie konfliktov. Centrum má pomôcť šíriť skúsenosti Severného Írska a zabezpečiť, aby sa spomienky na mierový proces zachovali pre budúce generácie.

„Pre tých, ktorí pracovali na programoch PEACE, je poctou, že o úspechy dosiahnuté týmito programami je záujem po celom svete: v Rusku, Palestíne, na Balkáne, v Kolumbii či Južnej Kórei. Na to môžeme byť hrdí,“ dodal komisár Hahn.

„Ak chcete vidieť, ako funguje mier v EÚ, choďte do ktorejkoľvek cezhraničnej oblasti. Tam uvidíte, aká prospešná je v súčasnosti cezhraničná spolupráca v rámci regionálnej politiky EÚ nielen v oblasti dopravy a obchodu, ale aj v oblasti tvorby pracovných miest, životného prostredia a zdravotných služieb. Nezabúdajme, že program PEACE je

▶ PEACE I (1995-1999)

15 000 PROJEKTOV

CELKOVÉ FINANCOVANIE: 667 000 000 EUR

FINANCOVANIE EÚ: 500 000 000 EUR

Program sa zaoberal bezprostrednými problémami vyplývajúcimi z konfliktu: zničenými komunitami, obnovou, vytvorením silného inkluzívneho partnerstva medzi miestnymi komunitami zapájajúceho zvolených predstaviteľov, mimovládne organizácie, atď., prácou s obeťami a tými, ktorí prežili, ako aj reintegráciou bývalých vojenských jednotiek.

▶ PEACE II (2000-2006)

7 000 PROJEKTOV

CELKOVÉ FINANCOVANIE: 995 000 000 EUR

FINANCOVANIE EÚ: 609 000 000 EUR

Program využíval metódu štruktúrálnej fondov založenú na prísnych kontrolách a zároveň bol prispôsobený potrebám regiónu, v ktorom sa práve ukončil konflikt. Stimuloval hospodársku obnovu, intenzívnejšie využíval miestne partnerské štruktúry a miestne akčné plány, čím zasahoval do každej časti spoločnosti a dotýkal sa všetkých 2,8 milióna obyvateľov.

▶ PEACE III (2007-2013)

400 PROJEKTOV

CELKOVÉ FINANCOVANIE: 333 000 000 EUR

FINANCOVANIE EÚ: 225 000 000 EUR

Ide o strategický balík zameraný na srdcia a mysle ľudí, ako ja na podporu dlhodobých partnerstiev medzi komunitami a cezhraničnú spoluprácu, ktorý uprednostňuje menší počet rozsiahlejších a strategickjších projektov.

zároveň programom cezhraničnej spolupráce. Preto som chcel skúsenosti ľudí, ktorí pracovali na týchto programoch, predstaviť v Bruseli. Chcem, aby sa s ich úspechmi zoznámilo čo najširšie publikum; po prvé preto, lebo títo ľudia si zaslúžia naše uznanie a poďakovanie, ale aj preto, lebo som presvedčený, že aj ostatné časti sveta sa môžu poučiť z ich práce.“

„Projekty zamerané na zmenu prístupu a podporu ľudí pri získavaní potrebných pracovných zručností prispievajú k sociálnej súdržnosti v Severnom Írsku. Kapitálové investičné projekty, ako sú miestne a obchodné centrá, majú jasnú hospodársku hodnotu. Program PEACE prostredníctvom týchto investícií do ľudského a fyzického kapitálu pomáha odvrátiť Severné Írsko od konfliktu a nasmerovať ho na cestu mieru a prosperity, pričom vytvára rast a pracovné miesta“, zdôraznil komisár.

▶ VIAC INFORMÁCIÍ

http://ec.europa.eu/regional_policy/activity/ireland/index_sk.cfm

http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/peace/index_en.cfm

▶ KLÚČOVÁ ÚLOHA POLITIKY SÚDRŽNOSTI PRI NÁVRATE HOSPODÁRSKEHO RASTU DO EURÓPY

Politika súdržnosti sa stáva hlavnou investičnou politikou Európskej únie. Je úzko prepojená s cieľmi stratégie EÚ Európa 2020 má pomôcť pri návrate rastu a konkurencieschopnosti do členských štátov EÚ a účinne znížiť hospodárske, sociálne a územné rozdiely.

Strategickým cieľom politiky súdržnosti bude zúročiť silné stránky regiónov a prispieť k účinnejšiemu kombinovanému využívaniu európskych vnútroštátnych a regionálnych verejných fondov. Všeobecne sa uznáva, že strategické investície tohto typu sú potrebné nielen v najchudobnejších regiónoch EÚ, ale vo všetkých európskych regiónoch, aby zostali konkurencieschopné.

Ďalšia generácia programov sa musí prispôbiť novej hospodárskej realite. Základná ekonomická situácia dneška je taká, že na dosiahnutie makroekonomickej stability neexistuje okrem udržateľnej fiškálnej konsolidácie a štrukturálnych

reforiem žiadna iná spoľahlivá alternatíva. Na tento proces sú potrebné ciele investície podporujúce rast, ktoré dopĺňajú širšie štrukturálne a regulačné reformy a sú s nimi v súlade. Európska únia reaguje na tieto otázky užšou hospodárskou spoluprácou, ktorá spája stratégiu Európa 2020 a proces európskeho semestra. Zatiaľ čo stratégia Európa 2020 je od jej zavedenia v roku 2010 pomerne dobre známa, ako politiku súdržnosti ovplyvní a ako k nej prispeje európsky semester?

▶ **Európsky semester je proces, ktorý spája súbor vnútroštátnych hospodárskych politík a hospodárskych politík EÚ do jednej politiky v jednom z najnáročnejších hospodárskych a sociálnych období za posledných 50 rokov.**

Cyklus európskeho semestra poskytuje rámec pre členské štáty, aby zosúladili svoje hospodárske a rozpočtové politiky a politiky štrukturálnej reformy s Paktom stability a rastu EÚ a stratégiou Európa 2020. Ide o to, aby sa posilnilo spoločné

Komisár Johannes Hahn pri návšteve prístavnej časti mesta Swansea vo Walese, Spojené kráľovstvo, s Alunom Daviesom, námestníkom ministra pre oblasť poľnohospodárstva, rybného hospodárstva, potravín a európskych programov. Hovorili o situácii v oblasti vykonávania politiky súdržnosti vo Walese a návrhoch Komisie pre ďalšie programové obdobie 2014-2020, ako aj o projektoch spolufinancovaných EÚ.

chápanie hlavných priorít na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ, keďže EÚ sa usiluje o návrat k ceste udržateľného rastu a tvorbe pracovných miest.

Päť hlavných záväzných termínov v rámci každoročného cyklu:

- ▶ Európska komisia schváli ročný prieskum rastu, ktorým sa každý rok začne cyklus európskeho semestra zameraného na koordináciu hospodárskych politík;
- ▶ v apríli členské štáty predložia aktualizované plány reforiem;
- ▶ na konci mája Komisia vypracuje hodnotenie a vydá odporúčania;
- ▶ v júni Európska rada prijme oficiálne rozhodnutie;
- ▶ členské štáty budú nasledovať a schvália svoje vnútroštátne rozpočty.

Proces európskeho semestra, ktorý prebieha už tretí rok, je predovšetkým procesom zladenia súboru vnútroštátnych hospodárskych politík a hospodárskych politík EÚ do jednej politiky v jednom z najnáročnejších hospodárskych a sociálnych

období za posledných 50 rokov. Príslušné hospodárske politiky najskôr zabezpečia makroekonomickú stabilitu, udržateľnosť fiškálnych politík, stabilizujú finančné inštitúcie a zabezpečia regulačné a štrukturálne reformy, ktoré vytvoria podmienky pre rast a tvorbu pracovných miest. Európska únia prostredníctvom týchto ročných cyklov koordinácie zároveň podáva správy, monitoruje a vypracúva odporúčania týkajúce sa pokroku zameraného na stratégiu rastu Európa 2020. Tento proces koordinácie hospodárskej politiky je pre regióny podstatný z viacerých dôvodov, ktoré vzájomne súvisia.

Je pochopiteľné, že európske regióny a mestá majú svetových predstaviteľov v oblasti inovácií a výskumu, svetových predstaviteľov v oblasti udržateľného rozvoja a niektoré z najrozsiahljších a najvyspelejších systémov miestne poskytovanej sociálnej starostlivosti. Žiadny región však nemôže takýto úspech považovať za samozrejmosť. Úspech môže časom rýchlo pominúť, a to najmä v hospodárskom kontexte. Na udržanie konkurencieschopnosti a vytváranie nových príležitostí sú potrebné štrukturálne reformy a inovácie.

▶ Vzhľadom na výrazne odlišné územné usporiadanie sa mestám a regiónom musí venovať pozornosť zo strany členských štátov.

Súčasná finančná a hospodárska situácia postihla európske mestá a regióny rôznym spôsobom. Osobitná situácia regiónov v ktorýchkoľvek dvoch členských štátoch sa výrazne odlišuje. Preto sa EÚ spolieha na to, že členské štáty vykonajú nevyhnutnú koordináciu vnútroštátnych hospodárskych politík z hľadiska svojich územných a inštitucionálnych štruktúr. Vzhľadom na výrazne odlišné územné usporiadanie musia členské štáty venovať pozornosť mestám a regiónom predovšetkým vytváraním politík a koordináciou. Od zavedenia stratégie Európa 2020 Komisia podporuje členské štáty v mobilizácii obcí a regiónov.

▶ Poskytovanie inteligentných, udržateľných a inkluzívnych investícií je najúčinnnejším spôsobom na zníženie hospodárskych, sociálnych a teritoriálnych rozdielov.

Komisia uznáva, že tieto úspechy nie sú v rámci Únie rovnomerne rozložené. Synchronizované a cielené investície, ktoré sú skordinované s ďalšími hospodárskymi politikami, môžu účinne podporovať desaťročnú stratégiu rastu Európa 2020. Realizácia týchto inteligentných, udržateľných a inkluzívnych investícií prostredníctvom vnútroštátnych a regionálnych programov je zároveň najúčinnnejším a najpragmatickejším spôsobom, ktorý podporí dosiahnutie cieľov zmluvy, a to zníženie hospodárskych, sociálnych a územných rozdielov. Politika súdržnosti tvorí hlavný zdroj stabilnej podpory investícií určených na riešenie týchto rozdielov (pozri rámček s. 10). ▶▶

Účinné verejné kapitálové výdavky sú dôležitým predpokladom a dokonca hnacou silou hospodárskeho rastu a tvorby pracovných miest. Preto sú investičné politiky základnou súčasťou kombinácie uvedených hospodárskych politík. Na podporu súkromných investícií je potrebná stabilná makroekonomická klíma. Na financovanie dlhodobých verejných kapitálových investícií je potrebný rámec udržateľnej fiškálnej politiky. Účinné verejné investície si vyžadujú, aby investície boli v súlade s pravidlami vnútorného trhu a s regulačnými iniciatívami. Komisia je presvedčená, že európske regióny a mestá majú dôležité poslanie v uskutočňovaní hospodárskych politík a investícií, aby sa dosiahol rast a vytvorili sa

pracovné miesta. Politika súdržnosti za posledné roky ukázala, ako možno investície prispôbiť v závislosti od dôležitých zmien v oblasti hospodárstva a dopytu (pozri rámček č. 11).

► Rok 2013 bude pre politiku súdržnosti kritický.

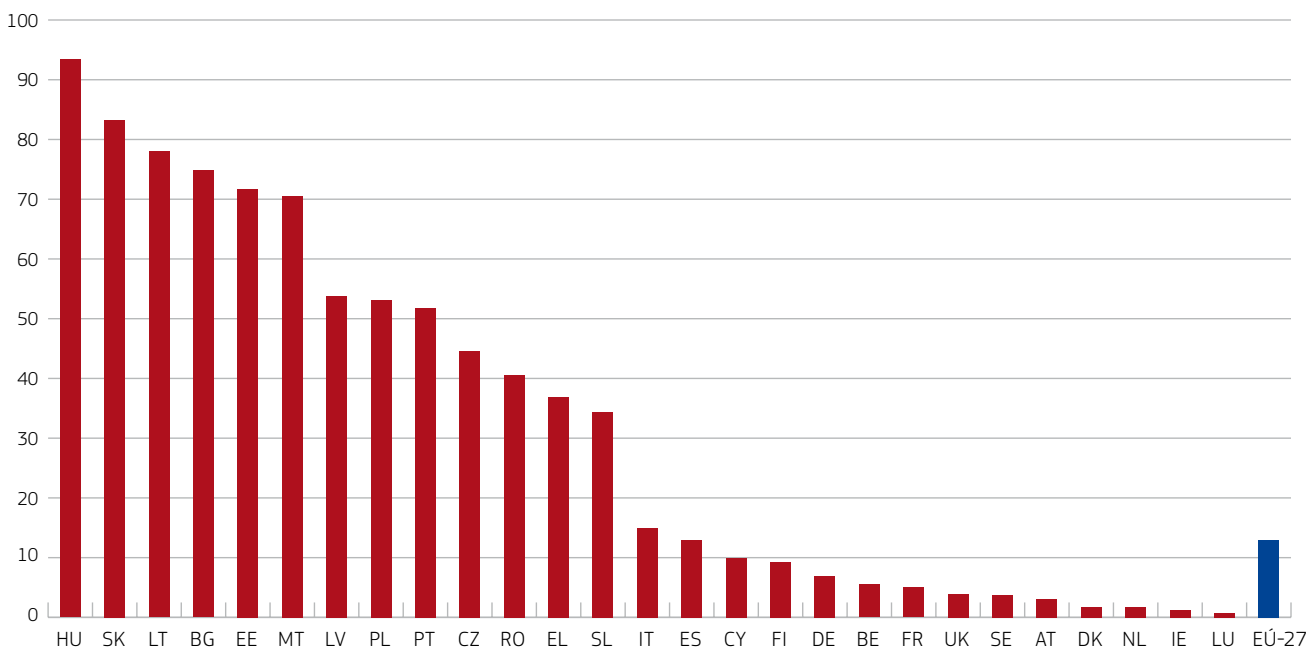
Rok 2013 bude pre politiku súdržnosti kritický, keďže členské štáty predstavujú svoje viacročné investičné plány na obdobie 2014-2020 vo forme dohôd o partnerstve. V rámci týchto dohôd musia členské štáty zabezpečiť úplný súlad dlhodobých strategických investičných priorít so svojimi národnými programami reforiem. Musia tiež podporovať ciele stratégie

ÚSPEŠNÝ PÁKOVÝ EFEKT POLITIKY SÚDRŽNOSTI AKO NÁSTROJA VEREJNÝCH INVESTÍCIÍ

Politika súdržnosti každoročne zmobilizuje investície priemerne vo výške 65 miliárd EUR (zo spolufinancovania EÚ a vnútroštátneho spolufinancovania), ktoré v mnohých členských štátoch zodpovedajú vyše 50% celkových verejných investícií. To má, pochopiteľne, značný vplyv na hospodárstvo EÚ. HDP 12 členských štátov, ktoré vstúpili do Únie v roku alebo po roku 2004 a v ktorých sa vykonávajú programy súdržnosti, sa v období 2007-2016 každoročne zvýši o približne 1,5%. Politika súdržnosti má krátkodobý vplyv počas vykonávania programov, ale aj dlhodobý vplyv vďaka zlepšeniu štruktúry a výkonnosti európskeho hospodárstva. V rámci tohto procesu sa od regiónov vyžaduje, aby stanovili jasné strategické priority a sústredili sa na miestne silné stránky, odstránili prekážky v oblasti inovácií a využili potenciál miestnych inovácií.

Aktuálne údaje členských štátov, poukazujú na to, že v roku 2011 začala politika súdržnosti súčasného obdobia dosahovať významné výsledky. V roku 2011 sa v rámci programov financovaných z EFRR a Kohézneho fondu zaznamenalo vytvorenie takmer 190 000 hrubých pracovných miest, čím sa celkový počet pracovných miest v rámci súčasných programov približuje k 400 000. V roku 2011 sa podporilo 27 000 novovzniknutých podnikov, čím sa ich celkový počet v rámci programov zvýšil na 53 000. Spolu so spolufinancovaním zo strany členských štátov predstavuje politika súdržnosti mimoriadne významnú časť verejných investícií v Európe – a viac ako polovicu všetkých verejných investícií v niekoľkých členských štátoch. V čase potrebnej fiškálnej konsolidácie preto politika súdržnosti výrazne prispieva k budúcej prosperite Európy a k dosiahnutiu cieľov stratégie Európa 2020.

► **Financovanie (EÚ a vnútroštátne) v rámci politiky súdržnosti v percentuálnom vyjadrení celkových verejných investícií (priemer v období 2009-2011)**

Európa 2020 a príslušné odporúčania špecifické pre jednotlivé štáty, ktoré Európska komisia predstaví tento rok.

Komisia má dôležitú úlohu monitorovať a analyzovať hospodársky pokrok a identifikovať hlavné nedostatky v oblasti rozvoja. Prostredníctvom diskusií pomôže členským štátom, aby zamerali svoje národné hospodárstva na ciele investície so silným dôrazom na rast. Je veľmi dôležité správne identifikovať výzvy a možné miestne a regionálne poznatky. V nasledujúcom programovom období by sa dohody o partnerstve a operačné programy mali riadiť logikou územných opatrení, v rámci ktorých sú problémy a potenciál území základom priorít a investícií.

Úspech návrhov Komisie na reformovanú politiku súdržnosti bude vo veľkej miere závisieť od toho, ako sa tieto návrhy prenesú do konkrétnych opatrení v praxi. A tu je úloha partnerov rozhodujúca: partneri, najmä miestne a regionálne orgány, majú najlepšie predpoklady prevziať zodpovednosť za vykonávanie programov aj za kvalitu ich vykonávania. Poznajú nielen potreby svojich území, ale aj spôsob, akým tieto potreby riešiť.

► Miestne a regionálne orgány majú najlepšie predpoklady na vykonávanie programov a na kvalitu ich vykonávania.

Základným znakom politiky súdržnosti v období 2014–2020 bude menší počet osobitných oblastí investícií. Tento prístup bude mať zásadnú úlohu v zameraní investícií na inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast. V rámci tohto procesu sa budú podporovať inovácie a malé a stredné podniky a zároveň sa budú riešiť otázky klímy, energie a životného prostredia a budú sa vytvárať pracovné miesta.

Tento „dôraz na tematické ciele“ má maximalizovať pridanú hodnotu investícií pre Európu ako celok na základe zoznamu tematických celosvetových priorít, ktorý dostatočne pružne prispôbuje stratégie jednotlivým potrebám a problémom regiónov. Takáto finančná koncentrácia bude kľasť jasný dôraz na výsledky, presvedčivejšie odôvodní opodstatnenie verejných investícií a umožní spoľahlivejšie podávanie správ o výstupoch a výsledkoch. Zároveň poskytne výkonnostný rámec a bude odmeňovať a ďalej podporovať dobre fungujúce programy.

Neoficiálny proces prípravy budúcich programov sa začal na základe neoficiálnych pozičných dokumentov Komisie ⁽¹⁾ a zohľadňuje aj špecifické odporúčania z roku 2012 pre jednotlivé štáty a analýzu uvedenú v pracovných dokumentoch

PREPROGRAMOVANIE TEMATICKÝCH CIEĽOV

Flexibilita politiky súdržnosti sa odráža v schopnosti dynamickým spôsobom a podľa potrieb zmeniť alebo „preprogramovať“ ciele financovania.

Najväčšie preprogramovanie tematických cieľov (v relatívnych pojmoch) sa uskutočnilo v Írsku (42%), na Malte (24%), v Portugalsku (24%), Bulharsku (12,5%) Španielsku (12,2%), a Litve (11,3%).

Čistý účinok preprogramovania doteraz viedol k posilneniu prostriedkov vyčlenených pre oblasť energie, inovácií, výskumu a technologického rozvoja, trhu práce (vrátane mladých ľudí), na všeobecnú podporu podnikov a cestné, kultúrne a sociálne infraštruktúry.

Preprogramovanie zamerané na mladých ľudí a malé a stredné podniky

Od začiatku roka 2012 minimálne dvanásť členských štátov presmerovalo značný objem prostriedkov v rámci svojich operačných programov financovaných z EFRR a/alebo ESF na opatrenia na podporu zamestnateľnosti pracovníkov, prevenciu a boj proti nezamestnanosti mladých ľudí a posilnenie podpory malých a stredných podnikov.

V ôsmich členských štátoch, v ktorých sa uplatňuje „Barrosova iniciatíva“, môže mať prospech z prerozdelenia zdrojov na programy týkajúce sa mladých ľudí minimálne 625 000 mladých ľudí (október 2012). Mnohé členské štáty reagovali na akčné tímy mladých ľudí a dvojstranné stretnutia vytvorením komplexných iniciatív pre zamestnanosť mladých ľudí a plány tvorby pracovných miest pre mladých ľudí, ako aj vzdelávacích programov a programov odbornej prípravy.

V období 2007–2013 je politika súdržnosti najväčším zdrojom podpory malých a stredných podnikov zo strany EÚ. Pre malé a stredné podniky sa z EFRR vyčlenilo viac ako 25 miliárd EUR. Prínosom pre ne je aj veľká časť z ďalších 27 miliárd EUR vyčlenených na všeobecnú podporu podnikania. Pokiaľ ide o malé a stredné podniky, akčné tímy prispeli k prijatiu viacerých opatrení zameraných na podporu alebo urýchlenie podpory malých a stredných podnikov z EFRR, pričom sa očakáva prínos pre ďalších 56 000 malých a stredných podnikov.

útvarov Komisie ⁽²⁾. Tento proces koordinácie sa v roku 2013 zintenzívni a zabezpečí, že ďalšia generácia programov bude skutočným prínosom pre rast a tvorbu pracovných miest v našich regiónoch a členských štátoch.

►VIAC INFORMÁCIÍ

http://ec.europa.eu/regional_policy/what/europe2020/index_sk.cfm

(1) http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/index_sk.cfm

(2) http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-your-country/index_sk.htm

► OCENENIA REGIOSTARS 2013 ODHAĽUJÚ ĎALŠIE INOVATÍVNE PROJEKTY V REGIÓNOCH

Na slávnostnom udeľovaní ocenení RegioStars 2013, ktoré sa uskutočnilo 31. januára v Bruseli, vyhlásili päť víťazných projektov, ktoré zvolila porota v týchto kategóriách: **inteligentný rast, udržateľný rast, inkluzívny rast, CityStar a informácie a komunikácia.**

Ocenenia RegioStars zaznamenali počas šiestich rokov veľký úspech. Tento rok sa vyznačoval rekordným počtom príspevkov a pôsobivou prehliadkou inovácií a kreatívneho myslenia. Oceneniami RegioStars sa prejavuje uznanie výnimočným inovatívnym projektom, ktoré od januára 2000 získali investície prostredníctvom regionálnej politiky EÚ a ktoré pomáhajú vytvárať pracovné miesta pre budúcnosť.

Ocenenia odovzdávali komisár pre regionálnu politiku Johannes Hahn a predseda poroty súťaže RegioStars Luc van den Brande, bývalý predseda Výboru regiónov.

► VIAC INFORMÁCIÍ

RegioStars 2013:
http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/regions_for_economic_change/regiostars_13_en.cfm?exp=6#anchor6

▷ INŠPIRÁCIA PRE EURÓPSKE REGIÓNY

LUC VAN DEN BRANDE,
PRESEDA POROTY SÚŤAŽE
REGIOSTARS, HOVORÍ
O ŠIESTICH ROKOCH
SÚŤAŽE REGIOSTARS

Ocenenia RegioStars patria dnes k mimoriadne ambicióznym oceneniam so širokým záberom, ktoré sú k dispozícii našim regiónom, aby priblížili svoje úspechy a porovnali svoje iniciatívy s inými iniciatívami. Súťaž sa snaží oceniť úsilie, ktoré ľudia – všetci na vlastnej úrovni – vynaložili na inovatívny rozvoj svojho regiónu a Európskej únie.

500 projektov v priebehu 6 rokov

Za posledných 6 rokov bolo nominovaných okolo 500 projektov zo všetkých členských štátov. 160 projektov sa dostalo do užšieho výberu a 31 projektov získalo vytúženú cenu. Tento rok boli projekty opäť mimoriadne kvalitné a pri riešení konkrétnych situácií v daných regiónoch sa vyznačovali pozoruhodným inovatívnym charakterom.

Projekty v závažnej miere zahŕňali rozvoj silných partnerstiev, najskôr pracovali s podporou z EFRR/ESF a až potom s vlastnými zdrojmi, stáli na vlastných nohách a v praxi dosiahli konkrétne výsledky.

Víťazné projekty charakterizujú štyri kľúčové faktory: inovácia, vplyv, udržateľnosť a partnerstvo s pridaným úsilím v oblasti komunikácie.

Ciele projektov sú viacrozmerné. Okrem toho sú viacúrovňové a zapájajú odhodlaných partnerov, ktorí spolupracujú na pokroku svojich regiónov.

Medzinárodná prezentácia osvedčených postupov

Súťaž RegioStars bola vytvorená pred šiestimi rokmi ako fórum na prezentáciu a medzinárodnú výmenu príkladov osvedčených postupov. Často sa stávalo, že úspešné miestne a regionálne iniciatívy spolufinancované zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu boli známe len na miestnej úrovni.

Teraz môžu byť zdrojom inšpirácie pre ďalšie regióny, ktoré môžu zohľadniť tieto osvedčené postupy a prispôbiť ich svojmu miestnemu prostrediu.

„Súťaž RegioStars otvára cestu inovatívnym projektom a dáva príležitosť uplatniť mimoriadnu kreativitu na regionálnej úrovni v celej Európe.“

Luc van den Brande, predseda poroty súťaže RegioStars

Príležitosť na kreativitu

Súťaž RegioStars otvára cestu inovatívnym projektom a dáva príležitosť prejať mimoriadnu kreativitu na regionálnej úrovni v celej Európe. Úspech projektov opäť dokazuje, že politika súdržnosti prispieva k sociálnemu a hospodárskemu rozvoju Európskej únie.

INTELIGENTNÝ RAST ZAPÁJANIE UNIVERZÍT DO REGIONÁLNEHO RASTU POSILNENIE RASTU ZALOŽENÉHO NA POZNATKOV V PORTE

Projekt *Park vedy a technológie UPTEC* spája akademickú obec s podnikaním v dynamickom prostredí zameranom na inovácie a pomáha podporovať *prenos poznatkov a technológií*. Park v regióne Norte na severe Portugalska

zastrešuje 110 spoločností (z ktorých 95 sú nové podniky), zamestnáva približne 800 špecialistov a do regiónu s úspechom priťahuje priame zahraničné investície. Park UPTEC vďaka aktivitám v rôznych sektoroch – od filmu a televízie až po energetickú účinnosť a námornú technológiu – hodnotne prispieva k zníženiu tradičnej závislosti regiónu od priemyslu s nízkou technologickou vyspelosťou.

►Viac informácií: www.uptec.up.pt

UDRŽATEĽNÝ RAST PODPORA ÚČINNOSTI ZDROJOV V MALÝCH A STREDNÝCH PODNIKOV POSKYTOVANIE KLÚČOVÝCH ODPORÚČANÍ NA ZNIŽOVANIE NÁKLADOV V OBLASTI EKOLOGICKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ

Projekt Podpora hospodárneho využívania zdrojov ENWORKS na severozápade Anglicka poskytuje profesionálne rady

v oblasti životného prostredia a podporu podnikom prostredníctvom siete miestnych organizácií, ktoré projekt spája. Odbornou podporou na mieste, on-line nástrojmi a presunom poznatkov/zručností služba ENWORKS pomáha podnikom zvýšiť hospodárne využívanie zdrojov, znížiť obchodné náklady, zvýšiť konkurencieschopnosť a zároveň znížiť riziko prostredia, napríklad kolísanie cien zdrojov. V rámci posledných dvoch projektov služba ENWORKS poskytla intenzívnu podporu viac ako 4000 malých a stredných podnikov, čo viedlo k ročnej úspore nákladov v odhadovanej výške 85 miliónov GBP. Pokiaľ ide o prínos pre životné prostredie, k dnešnému dňu sa emisie CO₂ znížili o 75800 ton a ušetrilo sa 646000 m³ vody a 10700 ton materiálu.

►Viac informácií: www.enworks.com

INKLUZÍVNY RAST SOCIÁLNE INOVÁCIE: KREATÍVNE RIEŠENIA PROBLÉMOV SPOLOČNOSTI

ZAPOJENIE DLHODOBO NEZAMESTNANÝCH

Projekt *Cesty individuálneho zamestnania* sa zamerával na zníženie dlhodobej nezamestnanosti ľudí starších ako 45 rokov vo Varmsko-mazurskom vojvodstve v Poľsku. Projekt prispôsobil

poľskému kontextu kreatívny fínsky model pomoci ľuďom, ktorí čelia prekážkam zamestnanosti (ako je napríklad zdravie, vek alebo zdravotné postihnutie), aby sa mohli opäť zaradiť na trh práce. Prístup zahŕňa všeobecné hodnotenie každého jednotlivca, ako aj dlhodobé riešenie špecifických záležitostí, školenie, psychologickú podporu a komunikáciu so zamestnávateľmi. Výsledky sú povzbudzujúce: z 32 účastníkov si 80% našlo prácu a po 15 mesiacoch je 90% z nich ešte stále zamestnaných. Projekt sa v súčasnosti rozširuje do ďalších oblastí prostredníctvom poľských verejných služieb zamestnanosti.

►Viac informácií: www.erkon.elblag.com.pl

CITYSTAR INTEGROVANÉ PRÍSTUPY K UDRŽATEĽNÉMU ROZVOJU MIEST OBNOVA ZNEVÝHODNENÝCH OBLASTÍ V BERLÍNE

Projekt *Neighbourhood Management Berlin (Susedské riadenie)* je stratégia, ktorú zaviedli mestské orgány Berlína v roku 1999 s cieľom obnoviť sociálne znevýhodnené oblasti mesta. Projekt rieši otázky, ako sú opustené verejné a zelené priestory, nedostatočná etnická integrácia

a vysoká miera nezamestnanosti mladých ľudí a zapája aktérov zo susedstva do demokratického rozhodovacieho procesu. Zriadili sa susedské rady miestnych aktérov, ktorí majú podporiť aktérov, aby prijali zodpovednosť za zlepšenie svojho susedstva a formovali svoju budúcnosť. Opatrenia zahŕňali

podporu škôl, renováciu verejných priestorov a podporu spoločnej susedskej kultúry. Aktivity sa v súčasnosti rozšírili a zahŕňajú podporu profesionálneho rastu, ako aj sociálnu a etnickú integráciu najmä v susedstvách s vysokým podielom obyvateľstva z migračného prostredia (v niektorých prípadoch až 79%).

►Viac informácií: www.quartiersmanagement-berlin.de

INFORMÁCIE A KOMUNIKÁCIA PODPORA REGIONÁLNEJ POLITIKY EÚ POMOCOU KRÁTKYCH VIDEÍ ZMENA VNÍMANIA SLUCHOVÉHO POSTIHNUTIA

Litovský projekt *Za prácou* pomáha sluchovo postihnutým občanom pri hľadaní zamestnania. Je účinný v boji proti stereotypom, spochybňuje tradičný postoj k sluchovo postihnutým a zdôrazňuje ich pracovný potenciál. V rámci projektu sa uskutočnila sociálna video kampaň s krátkymi videoklipmi prezentovanými v televízii a na internete, ktorá má za cieľ zmeniť postoje k sluchovo postihnutým. Projekt zapojil aj špeciálne vyškolených náborových agentov, ktorí pracovali v niekoľkých pilotných úradoch práce, aby pomohli ľuďom so sluchovým postihnutím pri hľadaní vhodných pracovných príležitostí a v prípade potreby pri komunikácii so zamestnávateľmi. Z vyše 600 ľudí so sluchovým postihnutím, ktorí boli aktívne zapojení do projektu, sa úspešne zamestnalo viac ako 400 ľudí.

►Viac informácií: www.esparama.lt/regiostars

▶ DATABÁZA PROJEKTOV ROZVOJA MIEST PRISPIEVA K VZDELÁVANIU V OBLASTI POLITIKY

Mestá majú kľúčovú úlohu v dosahovaní inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu. Sú hnacou silou hospodárstva, miestami prepojitelnosti, kreativity a inovácie a centrami služieb pre okolité oblasti. Mestá však majú aj negatívnu stránku, lebo sa v nich koncentrujú problémy ako nezamestnanosť, hluk a znečistenie ovzdušia, segregácia a chudoba. Európska komisia musí s mestami spolupracovať, aby si uvedomili spoločnú víziu európskeho mesta zajtrajška: miesta vyspelého sociálneho pokroku s vysokou úrovňou sociálnej súdržnosti, ktoré je platformou demokracie, kultúrneho dialógu a rozmanitosti, hnacou silou rastu a miestom ekologickej obnovy.

Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR) už dlho podporuje mestá, aby sa zaoberali mnohorozmernými mestskými problémami s cieľom posilniť hospodársku prosperitu, podporovať rovnosť, zlepšiť životné prostredie v mestách a prispieť k dobrej správe miest. Keďže viaceré rozmary života v mestách sú vzájomne prepojené, úspech v oblasti rozvoja miest možno dosiahnuť len prostredníctvom integrovaného prístupu, ktorý zabezpečuje synergiu, koordináciu a vzájomné dopĺňanie projektov a minimalizuje paralelné alebo dokonca protichodné výsledky. Činnosti týkajúce sa fyzickej obnovy miest treba prepojiť aj s opatreniami na podporu vzdelávania, hospodárskeho rozvoja, sociálneho začleňovania a ochrany životného prostredia. Úspešný integrovaný prístup si vyžaduje aj rozvoj silných partnerstiev medzi miestnymi obyvateľmi, občianskou spoločnosťou a rôznymi úrovňami vlády.

Európska komisia nedávno vydala štúdiu o tom, ako mestá využívajú podporu z EFRR na to, aby z miest urobili lepšie miesta na život a prácu. Štúdiu predstavuje 50 projektov financovaných z EFRR v ôsmich rôznych témach. Pre každé mesto sa pripravili tri typy dokumentov: zhrnutie najdôležitejších informácií, 6 až 8 stranový prípadový štúdiu napísanú prístupným štýlom a dlhý analytický opis pre odborných čitateľov s podrobnými informáciami o projekte. Cieľom štúdie bolo vytvoriť rozsiahlu databázu rôznych mestských postupov

a poukázať na veľké množstvo možných opatrení na podporu rozvoja miest. Komisia dúfa, že táto databáza bude zdrojom informácií a inšpirácie pre mestá, riadiace orgány a ďalšie inštitúcie, ktoré sa podieľajú na rozvoji miest. Nastal vhodný čas, pretože sa práve začala príprava na programové obdobie 2014-2020, keď Európska komisia chce posilniť integrovaný prístup k udržateľnému rozvoju miest a od každého členského štátu požadovať vyčlenenie 5% prostriedkov z EFRR na ich rozvoj.

Táto štúdiu nie je hodnotením mestského rozmeru v politike súdržnosti, ale je správou o tom, ako uskutočňovali vybrané mestá miestne mestské politiky financované z EFRR v období 2007 až 2013. Vybrané príklady nevyhnutne nepredstavujú najlepšie príklady z členských štátov alebo na úrovni EÚ. Ako je v praxi zvykom, tieto prípadové štúdie sú dobré len sčasti. Poukazujú na zaujímavé myšlienky, riešenie problémov a spôsoby spolupráce. Uvedené skúsenosti majú potenciál prispieť k novému spôsobu myslenia a inšpirovať inštitucionálne vzdelávanie v ďalších kontextoch a situáciách zapojením verejnej politiky do spravodlivejšieho sociálno-územného rozvoja.

Jedným z najzaujímavejších výsledkov štúdie je variabilná geometria stratégií, ktorými sa má dosiahnuť mestská a územná súdržnosť prostredníctvom vykonávania integrovaných prístupov. Typ opatrení, ktoré sú zamerané na danú oblasť, prevláda v mnohých postupoch, a najmä v oblastiach znevýhodnených z dôvodu sociálnych, hospodárskych a environmentálnych faktorov. Fyzická obnova je stále hlavnou hnacou silou vo vytváraní spolupráce medzi viacerými záujmovými stranami pri integrácii politik. Existuje pomerne málo prípadov, keď sa prístup zameraný na dané miesto prepojil s prístupom zameraným na ľudí, a prípadov, keď sa vytvorilo krížové financovanie z EFRR a Európskeho sociálneho fondu (ESF), je ešte menej. Tento prístup by sa mal v budúcnosti viac využívať, keďže investovanie do mestskej infraštruktúry bez investovania do ľudí len ťažko prinesie udržateľné výsledky.

Mestá ukázali, že prostredníctvom sociálnych inovácií vedú dosiahnuť veľké zmeny. Nemajú však právomoci na riešenie

Obnova starobylého väzenského komplexu Le Murate v historickom centre Florencie, Taliansko.

Údolie slnka (Saulėtekio slėnis) vo Viliuse, Litva, kde sa nachádzajú dve veľké univerzity, výskumné organizácie, vedecký a technologický park a technologicky vyspelé podniky.

„Susedstvo vzdelávania“ Robinsbajle v Brémach, Nemecko.

▶ INTELIGENTNÝ RAST

Mnohé mestá sa usilujú preorientovať poskytovaním fyzických pracovných priestorov s kultúrnymi, technologickými a vedecko-výskumnými zariadeniami. Mestá sa majú vyhýbať tomu, aby vytvorili rovnaké zoskupenie prostriedkov a plytvali nimi. Projekty v oblasti inteligentného rastu môžu poskytnúť umelé podnety pre využitie budov, technológií a činností, ktoré však neodrážajú skutočný dopyt po priestore s vysokým technologickým vybavením v daných oblastiach. Projekty v oblasti inteligentného rastu by mali zahŕňať inteligentnú špecializáciu – kombináciu logiky zameranej na konkrétne miesto, pomocou ktorej sa oblasť odlišuje od konkurencie, a vytvárania systému inovácií. Preto by regionálne inovatívne stratégie pre inteligentnú špecializáciu mali byť v súlade so stratégiou inteligentného rastu hlavných mestských centier.

▶ UDRŽATEĽNÝ RAST

Stratégie udržateľného rastu sa týkajú zmeny cesty rozvoja a prechodu k modelu, ktorý využíva menej prostriedkov na dosiahnutie vyššej úrovne rastu. Mestá sa zvyčajne zapájajú do rozvoja priestorov pôvodne používaných na priemyselné účely (brownfield) alebo do stratégií podporujúcich prechod na energetický systém bez emisií uhlíka. Rozvoj území brownfield má veľký význam pri podpore zachovania celistvosti miest a poukazuje na to, že pôda je obmedzený zdroj, ktorý možno recyklovať a opätovne využívať. Mestá s nulovými emisiami uhlíka a uplatňovanie energeticky účinných riešení v oblasti

bývania, podnikania a života si nevyžadujú len politický záväzok, ale aj vytvorenie trakčnej sily medzi zvyšovaním povedomia a budovaním kapacít. Projekty v oblasti udržateľného rastu tiež poukazujú na význam riadenia na viacerých úrovniach. Zložité opatrenia alebo veľký počet opatrení zvyčajne vedú k vytváraniu alebo závislosti od komplikovaných modelov spolupráce medzi záujmovými stranami.

▶ INKLUZÍVNÝ RAST

Ak má byť rast hospodársky a sociálne udržateľný, musí byť inkluzívny a vzťahovať sa na celú spoločnosť. Základným predpokladom na dosiahnutie inkluzívneho rastu je prijatie opatrenia proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu a zníženie rozdielov v rámci členských štátov a EÚ. EFRR a ESF by mali spolupracovať na modernizácii vzdelávania a systémov odbornej prípravy, znížení počtu prípadov predčasného ukončenia školskej dochádzky a investíciách do infraštruktúry v komunitách a do vzdelávacej, sociálnej a zdravotnej infraštruktúry. Konečným cieľom je posilniť komunity a zlepšiť prístup k službám. Hlavnými cieľovými skupinami inkluzívneho rastu sú v mnohých prípadoch ľudia, ktorých možno charakterizovať ako ťažko dosiahnuteľných alebo ktorí majú špeciálne potreby. Ich životné podmienky môžu viesť k izolácii od spoločenského života. Pre ľudí patriacich k menšinám, ako sú migranti, Rómovia alebo ľudia so zdravotným postihnutím, sú prekážky v aktívnej účasti na živote komunity ešte zložitejšie.

▶INTELEKTUÁLNY RAST VO VIEDNI

Inkubátor pre novovzniknuté malé a stredné podniky a ich rast

Inteligentný neznamena veľký. Projekt „Mingo“ sídli s rozpočtom vyše 3 miliónov EUR, pričom polovica pochádza z EFRR, je zameraný na Viedeň. Projekt ukazuje, ako môžu malé podniky a mikropodniky prispievať k inteligentnému rastu v Európe. Tento projekt sa zaoberá otázkami, ako je pomoc podnikom na ceste k úspechu a podpora inovácií v existujúcich podnikoch. Ponúka integrovanú podporu pre zakladateľov nových spoločností, školenia pre existujúce malé podniky, organizovanie podujatí zameraných na vytváranie sietí a udeľovanie cien pre malé podniky, viacjazyčné služby pre etnické spoločnosti a systém susedstva, ktorý pomáha miestnym obchodným uliciam dostať sa na trh a miestnym spotrebiteľským trhom dosiahnuť štandardnú úroveň. Samozrejme, projekt Mingo naďalej ponúka kancelárske priestory tým, ktorí potrebujú miesto pre svoj podnik.

▶VIAC INFORMÁCIÍ

www.mingo.at

▶EKOLOGICKÝ RAST V GENTE

Znižovanie spotreby energie v domácnostiach a mestských budovách

Mesto Gent sa tradične angažuje v otázkach životného prostredia, a preto nie je prekvapujúce, že by sa malo stať prvým belgickým mestom, ktoré zavedie vlastný miestny plán na ochranu klímy. Služby v oblasti životného prostredia v Gente začali pozoruhodnú iniciatívu za zníženie spotreby energie v domácnostiach a budovách v meste. Program sa inšpiroval zvyšujúcim sa počtom žiadostí majiteľov domov a nájomníkov o radu, ktorá sa týkala obnovy ich domov podľa nízkoenergetických zásad. Bol vytvorený tak, aby vyvážil dopyt majiteľov domov a upravenú ponuku odvetvia stavebníctva. Odborníci v oblasti dizajnu, dodávateľia a podnikateľská komunita vo všeobecnosti dostávajú podnety, aby vypracovali technické, materiálne a dostupné riešenia na zlepšenie energetickej výkonnosti v domácnostiach. Projekt má veľmi výrazný inkluzívny prvok, keďže mesto smeruje toto úsilie na domácnosti, ktoré to najviac potrebujú, a poskytuje koordinovaný balík usmernení, podpory a pomoci pri dosahovaní udržateľnejšieho spôsobu života.

▶VIAC INFORMÁCIÍ

www.milieuadvieswinkel.be/

▶INKLUZÍVNY RAST V TERRASSE

Úsilie o integráciu migrantov a súdržnosť komunit v jednej obytnej štvrti

Plán pre Štvrť 2 mesta Terrassa posilnil sociálnu inklúziu v susedstve, ktoré čelilo veľkému riziku konfliktu z dôvodu rýchleho prílevu prisťahovalcov ohrozujúceho občiansky poriadok. Zákon regionálnej vlády (Generalitat de Catalunya) o susedstve bol rámcom a nástrojom obnovy susedstva. Plán, ktorý podporil regionálny program obnovy mestského prostredia, zlúčil sociálne opatrenia a obnovu miest do jedného transformačného procesu, čím znížil segregáciu štvrte od zvyšku mesta a zlepšil jej reputáciu ako štvrte napätia a konfliktov. Plán sa uskutočnil s vysokou mierou účasti občanov s prierezovým prístupom medzi rôznymi komunálnymi službami.

▶VIAC INFORMÁCIÍ

www.terrassa.cat

▶ INKLUZÍVNY RAST S INTEGROVANÝM PRÍSTUPOM K UDRŽATEĽNÉMU ROZVOJU MIEST

Obnova znevýhodnenej obytnej oblasti v Budapešti ako hlavnou investíciou

Projekt Susedstvo Magdolna je prvým skutočne integrovaným sociálne citlivým projektom obnovy v Maďarsku. Projekt sa uskutočnil v jednej znevýhodnenej oblasti v Budapešti a jeho cieľom bolo nielen zlepšiť bývanie a životné podmienky, ale aj posilniť u miestnych obyvateľov aj zmysel pre komunitu. Investície do materiálnej infraštruktúry boli doplnené mnohými vzdelávacími projektmi, ktoré mali riešiť vážne sociálne problémy marginalizovaných skupín v susedstve. Zlepšenie fyzickej kvality bývania bolo preto prepojené s podporou aktívneho zapojenia obyvateľov.

Doteraz sa vykonali dve fázy projektu. Prvá fáza sa vykonávala v rokoch 2005–2008 a bola financovaná komunálnymi a mestskými samosprávami, druhá fáza projektu sa vykonávala v rokoch 2008–2011 a bola financovaná z EFRR. Tieto dve fázy sú však len začiatkom dlhodobšej stratégie rozvoja v susedstve, ktorá môže trvať až 15 rokov.

▶ VIAC INFORMÁCIÍ
www.rev8.hu/eng.php

všetkých problémov, ktoré sa vyskytujú v praxi. Decentralizácia právomocí na mestá, zvýšená účasť občanov a informovaní tvorcovia politik nemusia stačiť na boj proti rastúcim rozdielom a nezamestnanosti. Je potrebné zapojiť regionálne a vnútroštátne orgány ako aktívnych hráčov, ktorí budú zodpovední za integráciu politiky na svojich príslušných úrovniach. Mestá treba podporovať vo vertikálnom rozmere prostredníctvom regionálnych a vnútroštátnych správ na základe ich príslušných zodpovedností. Plne rozvinuté integrované prístupy budú mať účinnejší dosah na budúcnosť, keď otázky miestneho nedostatku budú súvisieť s politickou, hospodárskou, sociálnou a ekologickou dynamikou na vyšších úrovniach riadenia. To poukazuje na veľký význam existujúcich vnútroštátnych politik a programov rozvoja miest.

Význam budovania kapacít v oblasti inovácií a uplatňovania nových nápadov na miestnej úrovni bol zreteľný v mnohých projektoch. Tieto vedomosti sú často výsledkom výmenných programov, ako napríklad programu URBACT, spolupráce a postupného vzdelávania. Získavanie nových politik mestami prostredníctvom nadnárodnej výmeny a vzdelávacích programov nefunguje ako obyčajná transakcia tovaru. Politické riešenia nie je možné „kopírovať a vkladať“ a neexistujú žiadne šablóny. Tvorca politiky musí pochopiť, akým spôsobom možno prispievať k rozvoju miest. Tento proces si vyžaduje kritické a kontextové poznatky, pretože inštitucionálny a riadiaci rámec je všade iný. Uvedený počet 50 prípadov predstavuje dôležitý nástroj na šírenie mestských poznatkov medzi mestami.

▶ VIAC INFORMÁCIÍ

Mestá zajtrajška:
http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/citiesoftomorrow/index_en.cfm

Viac informácií o týchto prípadoch a záverečnú správu nájdete na webovej stránke Info regio:
http://ec.europa.eu/regional_policy/information/brochures/index_en.cfm#1
<http://www.aeidl.eu/en/projects/territorial-development/urban-development.html>

► MOBILIZÁCIA HLAVNÝCH MIEST EÚ

KOMISÁR HAHN VYZÝVA
PRIMÁTOROV, ABY VYVIEDLI
EURÓPU Z KRÍZY

Dňa 28. februára zorganizoval komisár EÚ pre regionálnu politiku Johannes Hahn prvé priame rozhovory, ktoré by mohli viesť k pravidelnej sérii priamych rozhovorov medzi Európskou komisiou a hlavnými mestami členských štátov EÚ. Komisár Hahn vyzval 20 primátorov, ktorí sa zúčastnili na rozhovoroch, aby stáli v čele úsilia o oživenie a rast. Zastáva názor, že hlavné mestá by mali zohrávať výraznejšiu úlohu pri zabezpečovaní hospodárskeho a sociálneho pokroku v Európe. Nalieha aj na to, aby mestský rozmer bol v rámci politiky súdržnosti a v rámci všetkých politík EÚ výraznejší.

Na stretnutí sa zúčastnil aj komisár pre životné prostredie Janez Potočnik. Všetci prítomní primátori hlavných miest EÚ Amsterdamu, Atén, Berlína, Bratislavy, Bruselu, Bukurešti, Lisabonu, Ľubľany, Luxemburgu, Madridu, Nikózie, Ríma, Sofie, Štokholmu, Tallinu, Valetty, Viedne, Vilnius, Varšavy a Záhrebu (vzhľadom na vstup Chorvátska do EÚ v júli 2013) podpísali spoločné vyhlásenie o úlohe miest a ich ústrednom postavení ako hnacieho motora udržateľného, inteligentného a inkluzívneho rastu. Toto vyhlásenie podporil aj celý rad primátorov, ktorí sa stretnutia nemohli zúčastniť.

Začatie rozhovorov o raste medzi Európskou komisiou a primátormi hlavných miest EÚ.

1. Arturas Zuokas (Vilnius), 2. Klaus Wowereit (Berlín),
3. Michael Häupl (Viedeň), 4. Zoran Janković (Lubľana),
5. Eberhard van der Laan (Amsterdam), 6. Alexiei Dingli (Valletta),
7. António Luís dos Santos da Costa (Lisabon),

8. Sten Nordin (Štokholm), 9. komisár Potočník,
10. Hanna Gronkiewiczová Waltzová (Varšava), 11. komisár Hahn,
12. Yordanka Fandaková (Sofia), 13. Sorin Mircea Oprescu (Bukurešť),
14. Ana Botellová (Madrid), 15. Milan Ftáčnik (Bratislava),
16. Milan Bandić (Záhreb), 17. Konstantinos Georkatzis (Nikózia),
18. Xavier Bettel (Luxemburg), 19. Yiorgos Kaminis (Atény),
20. Edgar Savisaar (Tallinn).

Vo vyhlásení sa uvádza, že „hlavné mestá sú laboratóriami, v ktorých treba nájsť riešenie sociálnych a hospodárskych problémov“, že „hlavné mestá sú hnacím motorom inovácií a inteligentného rastu a často sú základom pre vzdelávacie a vedecké siete“. Ďalej „sme presvedčení, že návrhy Komisie na delegovanie riadenia na mestá vrátane riadenia štrukturálnych fondov EÚ je nevyhnutné na to, aby sa dostatočne chápali problémy miest a vykonávanie zodpovedalo skutočným potrebám“.

Pred stretnutím komisár Hahn povedal, že „bez európskych hlavných miest sa stratégia rastu Európa 2020 nemôže uskutočniť. Preto vyzývam primátorov, aby vyviedli Európu na ceste z krízy“.

Komisár Potočník na stretnutí zdôraznil, že účinné riadenie prírodných zdrojov v mestských oblastiach je mimoriadne dôležité pre zdravie a kvalitu života všetkých občanov v čoraz obmedzujúcejšom globálnom prostredí. Mestá majú kľúčovú úlohu vo vykonávaní 7. akčného plánu v oblasti životného prostredia, ktorý nedávno schválila Komisia.

Európska komisia predložila v rámci reformy politiky súdržnosti, ktorá je momentálne predmetom diskusií, niekoľko návrhov na zlepšenie realizácie investícií v mestských oblastiach. V týchto návrhoch sa zdôrazňuje integrovaný prístup k tvorbe politiky. Komisia navrhla, aby sa na mestá delegovalo viac právomocí a aby mestá mali možnosť otestovať nové prístupy, ako reagovať na nové hospodárske, environmentálne a sociálne výzvy.

▶ VIAC INFORMÁCIÍ

Správa „Mestá zajtrajška“:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/citiesoftomorrow/citiesoftomorrow_final.pdf

Udržateľný rozvoj miest prostredníctvom regionálnej politiky EÚ:

http://ec.europa.eu/regional_policy/activity/urban/index_sk.cfm

Hlavné mestské projekty:

http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/mayors/2013/projects_en.cfm

▶ FINANČNÉ NÁSTROJE

V ĎALŠEJ GENERÁCII PROGRAMOV NA OBDOBIE 2014-2020

V súčasnom období štrukturálnych fondov 2007-2013 sa finančné nástroje rozšírili a nadobudli význam. Očakáva sa, že v ďalšom viacročnom finančnom rámci (VFR) na obdobie rokov 2014-2020 sa ešte rozšíria a ich význam sa ešte zvýši.

Operačné programy nového VFR na obdobie rokov 2014-2020 budú viac orientované na výsledky a zamerané na malý počet základných tematických cieľov vyplývajúcich z cieľov stratégie Európa 2020. To sa má dosiahnuť aj primeraným využívaním finančných nástrojov. V rámci nových nariadení pre štrukturálne nástroje EÚ aj v rámci nového finančného nariadenia, ktoré sa vzťahuje na všeobecný rozpočet EÚ, sa vypracoval aktualizovaný a úplný súbor ustanovení a pravidiel týkajúcich sa finančných nástrojov.

Prehľad úloh riadiacich orgánov pri príprave a vykonávaní finančných nástrojov v ďalšej generácii programov je uvedený nižšie.

Hodnotenie *ex ante* a plánovanie

Príspevky z operačných programov k finančným nástrojom by v prípade každého finančného nástroja mali byť založené na hodnoteniach *ex ante*. Hodnotenia by mali určiť prítomnosť situácií, ako sú napríklad zlyhania trhu alebo suboptimálne investície, odhadovanú úroveň a rozsah verejných investícií potrebných v období 2014-2020 a typy potrebných finančných nástrojov.

Hodnotenia možno vykonávať vo fázach, ale vo všetkých prípadoch musia byť dokončené skôr, ako riadiace orgány rozhodnú o príspevku k finančným nástrojom.

Hodnotenia *ex-ante* treba predložiť monitorovaciemu výboru pre príslušný(é) operačný(é) program(y) na informačné účely. Zodpovednosťou riadiacich orgánov je zverejniť súhrn zistení a záverov hodnotení *ex ante* do troch mesiacov od ich dokončenia.

Riadiace orgány majú možnosť zahrnúť do programov osobitnú prioritnú os pre príspevky k finančným nástrojom na úrovni EÚ, ktoré riadi Európska komisia na základe priameho alebo nepriameho riadenia (pri tejto prioritnej osi možno uplatniť až 100% mieru spolufinancovania). Takisto majú možnosť zahrnúť do programov osobitnú prioritnú os pre finančné nástroje, ktoré sa spravujú na vnútroštátnej alebo regionálnej úrovni pod spoločným riadením (v takom prípade možno zvýšiť mieru spolufinancovania o 10%).

Keď riadiace orgány plánujú prideliť osobitnú prioritnú os k finančným nástrojom, prvá fáza príslušného hodnotenia *ex ante* sa má vykonať vopred, aby poskytla primeraný odhad celkovej sumy danej prioritnej osi.

Vykonávanie, riadenie a kontrola finančných nástrojov

Riadiace orgány majú pri vykonávaní finančných nástrojov dve hlavné možnosti:

- buď uskutočnia príspevky k finančným nástrojom, ktoré boli zriadené na úrovni EÚ a sú priamo alebo nepriamo riadené Komisiou, ako napríklad iniciatíva COSME pre malé a stredné podniky, program HORIZON 2020 pre oblasť výskumu a inovácií, nástroj Spájame Európu pre infraštruktúru, záručný fond pre kultúrne a kreatívne odvetvia, atď.;
- alebo uskutočnia príspevky k nástrojom, ktoré boli zriadené na vnútroštátnej, regionálnej, nadnárodnej alebo cezhraničnej úrovni a sú riadené priamo samotným riadiacim orgánom v prípade pôžičiek alebo záruk alebo na základe jeho zodpovednosti.

Ak sú finančné nástroje riadené v rámci zodpovednosti riadiacich orgánov, riadiace orgány alebo ich riadne splnomocnení predstavitelia musia podpísať dohody o financovaní s vybranými finančnými sprostredkovateľmi. Takíto sprostredkovatelia môžu byť existujúce alebo nové právne subjekty, Európska investičná banka (EIB), ďalšie finančné inštitúcie alebo ďalšie príslušné orgány.

V rámci zodpovednosti riadiacich orgánov treba zabezpečiť súlad s platnými právnymi predpismi EÚ a vnútroštátnymi právnymi predpismi vrátane zákona o verejnom obstarávaní a zákona o štátnej pomoci.

Príspevky z programov k finančným nástrojom – priebežné platby

Platby z operačných programov k finančným nástrojom sa musia uskutočňovať postupne vo fázach. Sumy zahrnuté do žiadosti o priebežnú platbu predloženej Komisii nemôžu presiahnuť 25 % z celkovej sumy vyčlenenej pre finančný nástroj na základe príslušnej dohody o financovaní.

Žiadosť o priebežnú platbu možno schváliť len vtedy, ak sa stanovené percento súm, ktoré sa predtým vyčlenili na finančné nástroje, vyčlenilo na záruky alebo sa poskytlo ako záruka konečným príjemcom.

Podávanie správ riadiacimi orgánmi

Riadiace orgány musia každoročne podávať Komisii správy o vykonávaní všetkých finančných nástrojov, ako aj platieb alebo záruk ponúknutých konečným príjemcom, dosiahnutého zisku, dosiahnutého vplyvu atď. Tieto správy o finančných nástrojoch sa musia pripojiť k výročným správam o vykonávaní príslušných operačných programov.

Od roku 2016 musí Komisia každoročne poskytovať súhrn výročných správ o vykonávaní finančných nástrojov predložených riadiacimi orgánmi.

Ukončenie operačných programov a opätovné využitie prostriedkov vynaložených na podporu zo štrukturálnych nástrojov EÚ

Riadiace orgány musia v záverečnej správe predložiť oprávnené výdavky v súvislosti s ukončením finančných nástrojov. Oprávnené výdavky v čase ukončenia budú zahŕňať sumy, ktoré boli účinne poskytnuté konečným príjemcom alebo vyčlenené na záruky, úrokové dotácie alebo dotácie na záručné poplatky a na oprávnené riadenie poplatkov.

Úroky a ďalšie zisky, ktoré sa dosiahli z príspevkov z operačných programov k finančným nástrojom, ako aj prostriedky spätne poskytované finančným nástrojom až do konca obdobia oprávnenosti, sa musia opätovne investovať do rovnakých

PÔŽIČKY CDFI (FINANČNÉ INŠTITÚCIE PRE ROZVOJ KOMUNÍT) PRE MALÉ A STREDNÉ PODNIKY A SOCIÁLNE PODNIKY

YORKSHIRE A HUMBER, SPOJENÉ KRÁĽOVSTVO

Finančné inštitúcie pre rozvoj komunít využívajú grant EFRR na poskytovanie malých pôžičiek v hodnote od 1 000 do 50 000 GBP (1 180 – 59 000 EUR) malým a stredným podnikom a sociálnym podnikom, ktoré nemajú prístup k hlavným zdrojom financovania. Do dnešného dňa sa poskytli pôžičky z EFRR 166 podnikom v hodnote približne 4 miliónov GBP (4,7 milióna EUR) a podarilo sa vytvoriť alebo zachovať 159 pracovných miest. Jedným z príjemcov je sociálny podnik Doncaster Refurnish, ktorý vykonáva renováciu darovaného nábytku alebo ďalších predmetov z domácnosti s cieľom opätovného miestneho predaja.

alebo iných finančných nástrojov v súlade s cieľmi operačného programu. To isté pravidlo sa uplatňuje aj pri príjmoch a investičných úhradách k finančným nástrojom osem rokov po skončení obdobia oprávnenosti. Členské štáty a riadiace orgány musia prijať všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie správneho vykonávania týchto pravidiel.

►VIAC INFORMÁCIÍ

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/financial_instruments_sk.pdf

▶NAJNOVŠIE SPRÁVY

[NAJNOVŠIE SPRÁVY V SKRATKE]

PILOTNÝ PROJEKT NA ZAČLENENIE **RÓMOV**

Dňa 15. marca sa súčasne v Moldave nad Bodvou, Slovensko, a v Bruseli, Belgicko, konala konferencia spoluorganizovaná GR pre regionálnu politiku, Regionálnym centrom Rozvojového programu OSN v Bratislave a Svetovou bankou s názvom „From pilots to outcomes: Evidence-Based Lessons on the Socio-Economic Inclusion of Roma Communities“ (Od pilotných projektov k výsledkom – ponaučenie podložené dôkazmi o sociálno-ekonomickom začlenení rómskych komunít).

Konferencia predstavila výsledky trojročného pilotného projektu financovaného Európskym parlamentom, ktorý bol zameraný na sociálno-ekonomické začlenenie Rómov a vykonával sa v piatich členských štátoch EÚ a Macedónsku v oblastiach vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve, samostatnej zárobkovej činnosti prostredníctvom mikroúverov, zvyšovania informovanosti a povedomia, zhromažďovania a monitorovania údajov a nástrojov hodnotenia. S predstaviteľmi hlavných inštitúcií EÚ, medzinárodnými organizáciami, výskumnými pracovníkmi a odborníkmi, zástupcami rómskych komunít a obyvateľmi rómskej osady v Moldave nad Bodvou sa hovorilo o odporúčaniach pre oblasti vzdelávania, zamestnanosti, bývania, zdravia, občianskej spoločnosti, migrácie a rodovej rovnosti. Záverečné stretnutie bolo venované úlohe štrukturálnych fondov vo vykonávaní vnútroštátnych stratégií na integráciu Rómov na základe skúseností vyplývajúcich z programového obdobia štrukturálnych fondov v rokoch 2007-2013.

▶VIAC INFORMÁCIÍ

Pilotný projekt EK-UNDP na začlenenie Rómov: Webová stránka pre nástroje na monitorovanie a zhromažďovanie údajov:

<http://www.akvo.org/rsr/project/638/>

Webová stránka pilotného projektu EK na začlenenie Rómov:

http://ec.europa.eu/regional_policy/activity/roma/events_en.cfm

FOTOGRAFICKÁ SÚŤAŽ „EURÓPA V MOJOM REGIÓNE“ 2013

Po veľkom úspechu úvodného kola v roku 2012 sa toto leto uskutoční fotografická súťaž „Európa v mojom regióne“ 2013. Ako aj predtým, súťaž bude prebiehať na stránke Európskej komisie na facebooku a príspevky bude možné zverejňovať od začiatku júna do polovice augusta. Víťazi si prevezmú ceny počas októbrového podujatia OPEN DAYS 2013.

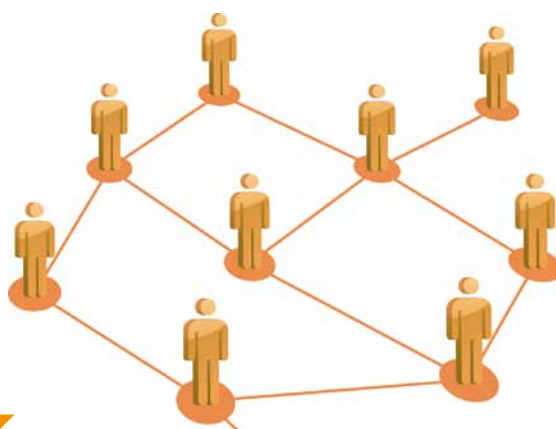

PODUJATIE OPEN DAYS 2013

Podujatie OPEN DAYS 2013 sa bude konať v Bruseli od 7. do 11. októbra pod sloganom „Europe's regions and cities taking off for 2020“ (Európske regióny a mestá na ceste k roku 2020) V rámci podujatia sa uskutočnia 90-100 seminárov a výstava s názvom „100 Urban solutions“ (100 riešení pre európske mestá).

VIAC INFORMÁCIÍ

http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2013/index.cfm

KONFERENCIA INIO-INFORM 2012

Siete komunikačných úradníkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Kohézneho fondu, INFORM a Európskeho sociálneho fondu (INIO) usporiadali v decembri 2012 (3.-4.) v La Plaine Saint Denis v Paríži prvú spoločnú konferenciu.

Stretlo sa na nej vyše dvesto komunikačných úradníkov z celej Európy, aby preskúmali rámec na užšiu spoluprácu v rámci fondov a spoločné komunikačné aktivity v oblasti politiky súdržnosti. Dvojdňová konferencia ukázala, že medzi účastníkmi prevláda všeobecná zhoda, pokiaľ ide o pridanú hodnotu vyplývajúcu z koordinácie komunikačných aktivít medzi fondmi, a kde je to možné, aj z vykonávania spoločných informačných kampaní.

Veľká komunikačná konferencia s názvom „Telling the story 2.0“ (Rozprávanie príbehu 2.0), ktorá sa uskutoční v decembri 2013, zdôrazní význam informovania o úspechoch politiky súdržnosti EÚ a predstaví osvedčené komunikačné postupy.

VIAC INFORMÁCIÍ

Úplné informácie vrátane prezentácií sú dostupné na http://ec.europa.eu/regional_policy/informing/events/201212/index_en.cfm

QUADRO DE REFERENCIA ESTRATEGICO NACIONAL
PORTUGAL 2007-2013

O QREN DOCUMENTOS PROJETOS PROGRAMAS OPERACIONAIS 2014-2020

Escolhas QREN Voltar à lista de escolhas

Geografia QREN

REDE DE TRANSPORTES COLECTIVOS SUSTENTÁVEIS DE SERPA

Programa financiador:
Alerteja

Elim: Concelho Local e Urbana

Domínio de Intervenção:
Mobilidade Territorial

Região de Intervenção:
Alerteja

Fundo:
FEDEB

Beneficiário:
Município de Serpa

Data de Aprovação: 02/12/2009

Data do Contrato: 26/04/2010

Curso Total:
€480.200,00

Costa Total Elegível:
€436.200,00

2013-03-13 Plurimos atos de candidatura

NOTÍCIAS

PORTUGALSKÉ A TALIANSKE WEBOVÉ STRÁNKY PREDSTAVUJÚ PROJEKTY FINANCOVANÉ EÚ

Spustil sa nový portugalský portál, ktorý predstavuje výber hlavných projektov čiastočne financovaných Európskym sociálnym fondom, Európskym fondom regionálneho rozvoja, Kohéznym fondom a Európskou územnou spolupracou v období 2007-2013.

VIAC INFORMÁCIÍ

Projekty možno prehľadávať podľa regiónu alebo programu:
<http://www.qren.pt/np4/projetos>
Podobná stránka opisuje využívanie fondov v Taliansku:
<http://www.opencoesione.gov.it/>

▶ VAŠIMI SLOVAMI

VNÚTROŠTÁTNE A REGIONÁLNE POHĽADY NA POLITIKU SÚDRŽNOSTI

Časopis
Panorama
vítá vaše
príspevky

V časti „Vašimi slovami“ časopis *Panorama* nabáda kľúčových „spotrebiteľov“ politiky súdržnosti na vnútroštátnej a regionálnej úrovni, aby dali počuť svoj hlas a poskytli spätnú väzbu o fungovaní európskej politiky na miestnej úrovni, napríklad o aktuálnych výsledkoch a úspechoch alebo o pripravách na nasledujúce programové obdobie.

V prípade viac než 270 regiónov v 27 členských štátoch EÚ, z ktorých každý má svoju osobitnú hospodársku a kultúrnu históriu a potreby, je dôležité, aby tvorcovia politik, riadiaci pracovníci a úradníci na všetkých úrovniach poznali skutočný vplyv politiky súdržnosti na najnižšej úrovni.

Časopis *Panorama* v tomto vydaní prináša názory štyroch členských štátov a regiónov a informáciu o pripravovaných plánoch vykonávania štrukturálnych fondov v nasledujúcom programovom období 2014-2020. Rakúsko predstaví partnerský prístup k budúcemu vykonávaniu na vnútroštátnej úrovni a Anglicko načrtne svoje plány vykonávania prostredníctvom miestneho partnerstva. Región Midi-Pyrénées sa zameria na inteligentnú špecializáciu a Toskánsko upriami pozornosť na súbor osobitných tém.

Časopis *Panorama* uvítá vaše príspevky, ktoré sa môžu stať súčasťou budúcich vydaní:

▶ regio-panorama@ec.europa.eu

▶ FRANCÚZSKO

▶ REGIÓN MIDI-PYRÉNÉES – INTELIGENTNÁ ŠPECIALIZÁCIA JE ÚSTREDNÝM PRVKOM POLITICKÝCH PRIORÍT

Nie je vôbec prekvapujúce, že región Midi-Pyrénées dáva inovácie a konkurencieschopnosť do stredobodu svojich politík hospodárskeho rozvoja, keďže ide o oblasť, ktorá je v popredí inovácií a 4,2% HDP vyčleňuje na výskum a rozvoj. Ciele stratégie Európa 2020 sú aktívnym riadiacim prvkom programov na obdobie 2014-2020 a zabezpečujú, aby reakcia na tieto otázky bola silnou prierezovou prioritou.

Región Midi-Pyrénées od roku 2009 uplatňuje regionálnu inovačnú stratégiu (RIS). Táto stratégia koordinovaná regiónom a vládou poskytuje riadiaci systém, ktorý záujmové strany regiónu jasne uznávajú. Stratégia umožnila rast znalostnej ekonomiky inovácií v rámci regiónu. Na tento cieľ sa v období 2007-2011 minulo celkovo 640 000 000 EUR z verejnej pomoci v podobe stimulov.

Nedávno sa vďaka návrhu na „inteligentnú špecializáciu“ v oblasti dosiahol v integrácii nový medzník. Stratégia sa zameriava priamo na silné stránky a príležitosti na rozvoj, ktoré boli identifikované v rámci regionálnej analýzy a predbežnej správy RIS a vypracované na jeseň 2012 na základe širokej verejnej konzultácie. Sústreďuje sa na inteligentné priemyselné systémy, zlepšenie kvality nášho okolia a výrobných metód, udržateľnosť energie, vyspelé materiály a na problematiku rakoviny, závislostí, bunkového inžinierstva a regeneratívnej medicíny.

Okrem strategických projektov, podpory podnikov a koordinovaných verejných opatrení na posilnenie regionálneho potenciálu na inovácie a podpory znalostnej ekonomiky v kontexte globalizácie sa región Midi-Pyrénées zameriava aj na priebežné hodnotenie skúseností ostatných regiónov.

Platforma pre mikro- a nanotechnológiu na Univerzite LAAS-CRNS Paula Sabatiera v Toulouse.

V rámci tohto referenčného hodnotenia región Midi-Pyrénées nadviazal kontakt s partnermi z euroregiónu Pyreneje – Stredomorská oblasť, ktorému momentálne predsedá, a navrhol zaviesť európsku regionálnu inovačnú stratégiu. Išlo by o prelomovú európsku iniciatívu so zameraním na proces integrovaného rozvoja v oblasti spolupráce medzi regiónmi Midi-Pyrénées, Languedoc-Roussillon, Katalánskom a Baleárskymi ostrovmi v troch hlavných odvetviach (vodné

hospodárstvo, elektronické zdravotníctvo a potraviny a poľnohospodárstvo).

Oddelenie pre európske záležitosti a decentralizovanú spoluprácu

Región Midi-Pyrénées

▶ **VIAC INFORMÁCIÍ**
www.midipyrenees.fr

▶ RAKÚSKO

▶ ZAVEDENIE PARTNERSKÉHO PRÍSTUPU

PRÍPRAVY RAKÚSKA NA OBDOBIE 2014-2020

V Rakúsku značne pokročili prípravy na obdobie 2014-2020 z hľadiska operačných programov a dohôd o partnerstve, ktoré sú strategickými prvkami spolupráce na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni.

Dohoda o partnerstve týkajúca sa využívania európskych štrukturálnych a investičných fondov v období 2014-2020 v Rakúsku sa vypracúva pod názvom „STRAT.AT 2020“ v rámci Rakúskej konferencie o územnom plánovaní (ÖROK). Bude fungovať ako spoločná platforma pre spolkové a štátne vlády, mestské a miestne rady a hospodárskych a sociálnych partnerov. Na tento účel sa zaviedol osobitný proces, ktorý má zabezpečiť účasť všetkých príslušných zainteresovaných strán a záujmových skupín. Záverečný

Proces STRAT.AT.2020 sa usiluje o široký partnerský prístup.

dokument obsahuje výsledky doplnkových procesov („súhrnné procesy“) a integrovaných procesov (plánovanie týkajúce sa fondov/„čiasťkové procesy“).

Proces STRAT.AT 2020 sa usiluje o široký partnerský prístup a je štruktúrovaný tak, aby ho spoločne rozvíjali (a podporovali) strategickí partneri. Oficiálne spustenie procesu sa uskutočnilo na prvom verejnom fóre STRAT.AT 2020 v apríli 2012, na ktorom sa zúčastnilo 250 záujmových strán. Fóra sú prístupné všetkým aktérom, ktorí sa zaujímajú o politiku súdržnosti a o politiky rozvoja vidieka (partnerom spolupracujúcim na vykonávaní programu, hospodárskym a sociálnym partnerom, mestským a miestnym radám, sprostredkovateľom služieb, mimovládny organizáciám, odborníkom/akademickým pracovníkom atď.). Druhé fórum bolo venované 11 tematickým cieľom štrukturálnych a investičných fondov. V rámci tohto procesu sa plánuje uskutočnenie ďalších dvoch fór.

Široká funkčná a transparentná účasť všetkých záujmových strán je v Rakúsku základným východiskovým bodom. Využitie „špecializovaných skupín“ umožní zamerať sa na konkrétne otázky na rozhraní medzi príslušnými štrukturálnymi a investičnými fondmi. Od novembra 2012 do februára 2013 sa konali stretnutia celkovo 15 špecializovaných skupín na témy ako rozvoj, mestské rozmery, sociálne služby, biologická rozmanitosť/ochrana a spolupráca/ETC (Európska územná spolupráca). Ich výsledky sa zapracovali do vytvorenia procesu STRAT.AT 2020 a zároveň poskytli užitočné informácie o príslušných procesoch plánovania. Medzi predloženými otázkami bol aj prístup k horizontálnym cieľom a zazneli aj vyhlásenia o význame Európskej územnej spolupráce (úplný zoznam všetkých špecializovaných skupín spolu s dokumentáciou týkajúcou sa výsledkov sú dostupné len v nemeckom jazyku na oficiálnej webovej stránke STRAT.AT 2020 www.stratat2020.at.

Z hľadiska obsahu má hlavný význam prepojenie s jednotlivými procesmi plánovania a kombinácia hľadísk zhora-nadol a agregácií zdola-nahor. Okrem koordinácie medzi štrukturálnymi a investičnými fondmi sa má načrtnúť aj integrácia (spolufinancovaných) politik v oblasti štrukturálnych a investičných fondov v rôznych oblastiach politik na vnútroštátnej a regionálnej úrovni. Tie sa vždy chápu v kontexte komplexnejšej stratégie alebo spektra financovania. Toto je prípad Rakúska, najmä pokiaľ ide o štrukturálne fondy, pretože z dôvodu obmedzenej veľkosti programov je zásada proporcionality predpokladom najúčinniejšieho vykonávania týchto opatrení v rakúskych regiónoch.

Očakáva sa, že návrh dohody o partnerstve bude predmetom verejného konzultačného postupu v júni/júli 2013. Tento postup bude druhou verejnou konzultáciou po úvodnej konzultácii, ktorá sa konala v lete 2012. Ak to bude možné, predloženie dohody STRAT.AT 2020 spolu s operačnými programami, je naplánované na rok 2013.

Celý proces možno sledovať na webovej stránke www.stratat2020.at (oficiálna webová stránka STRAT.AT 2020 dostupná len v nemeckom jazyku) alebo www.oerok.gv.at (oficiálna webová stránka ÖROK dostupná len v nemeckom jazyku).

Dr. Diane C. Tiefenbacher

Úrad rakúskej konferencie o územnom plánovaní (ÖROK) /
Koordinácia štrukturálnych fondov EÚ a STRAT.AT 2020

VIAC INFORMÁCIÍ
www.oerok.gv.at

► SPOJENÉ KRÁĽOVSTVO

► MIESTNE PARTNERSTVÁ SÚ KLÚČOM K POSKYTOVANIU FINANČNÝCH PROSTRIEDKOV V ANGLICKU

Obdobie 2014–2020 bude v Anglicku obdobím významných zmien v poskytovaní prostriedkov z EFRR. Namiesto regionálnych hraníc a programov EFRR a vymedzovacích štruktúr, ktoré odrádzali od doplnkových investícií z rôznych spoločných strategických fondov (CSF), sa bude uplatňovať nový pružný vnútroštátny program spoločných strategických fondov s názvom England Growth Programme (Program rastu Anglicka). Čo podnecuje tieto zmeny a aký dosah má program na politiku súdržnosti a prax?

Administratívna podoba Anglicka sa v posledných dvoch rokoch výrazne zmenila. Dôvodom bolo uznanie, že ak sa rast a tvorba pracovných miest majú uskutočniť spôsobom, ktorý reaguje na skutočné fungovanie miestnych ekonomík v našich mestách a obciach, potom treba inštitucionálne opatrenia zladíť s touto zásadou. Preto sa namiesto regionálnych hraníc a regionálnych inštitúcií zriadilo 39 podnikovo zameraných miestnych podnikových partnerstiev (LEP) na základe ekonomickej geografie vymedzenej na miestnej úrovni. Tieto partnerstvá sa usilujú o spojenie popredných predstaviteľov podnikateľskej sféry a občianskej spoločnosti, aby sa postarali o udržateľný hospodársky rast a rast pracovných miest v súkromnom sektore. Týchto 39 miestnych podnikových partnerstiev bude základným prvkom poskytovania prostriedkov zo spoločných strategických fondov v Anglicku v období 2014–2020.

Spoločnosť Middleport Pottery v meste Stoke-on-Trent sa v súčasnosti mení na pracovné jednotky pre miestne kreatívne podniky a novú atrakciu pre návštevníkov, ktorá návštevníkom umožňuje pozrieť si vnútorné fungovanie poslednej hrnčiarскеj dielne v Spojenom kráľovstve.

Podpora z EFRR pomohla spoločnosti Xeros Ltd, ktorá vznikla odčlenením z Univerzity v Leeds, zaviesť prací proces využívajúci polymérové guľôčky. Spoločnosť momentálne zamestnáva dvadsať vedcov, inžinierov a pomocných zamestnancov v Sheffielde.

Okrem toho plánujeme vytvoriť vnútroštátny program rastu EÚ zameraný na rozdelenie 100% prostriedkov z EFRR a ESF a časti EPFRV (Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka) medzi 39 anglických miestnych podnikových partnerstiev na základe stratégií vypracovaných miestnymi partnermi. Zjednodušená správa v rámci centrálnej vlády umožní miestnym podnikovým partnerstvám a miestnym partnerom maximalizovať nové nástroje flexibility, ktoré budú dostupné v období 2014–2020, a zosúlaď EFRR, ESF a EPFRV do osobitných investičných balíkov na základe vyčlenenia fondov pre príslušné oblasti. Investície zo spoločných strategických fondov sa spoja s vnútroštátnymi a miestnymi politikami a iniciatívami, aby sa dosiahol čo najúčinnejší pákový účinok hospodárskych výsledkov a verejných/súkromných záujmov a financií.

Podstatné bude zapojiť spoločné strategické fondy uceleným spôsobom, čím sa dosiahne prepojenie cieľov stratégie Európa 2020 a národného plánu reforiem v miestnom kontexte. V kombinácii s voľnosťou vykonávať tematické/sektorové projekty v akomkoľvek geografickom rozsahu to bude príslubom ambiciózneho a inovatívneho modelu spoločných strategických fondov v Anglicku počas obdobia 2014–2020.

David Morrall

Predseda politickej jednotky EFRR na obdobie 2014–2020
Oddelenie pre komunity a miestnu vládu (DCLG)

► VIAC INFORMÁCIÍ

www.gov.uk/browse/business/funding-debt/european-regional-development-funding

TALIANSKO

► PRÍSTUP TOSKÁNSKA K PROGRAMOVÉMU OBDOBIU 2014-2020

V rozhodujúcom období našej histórie nastáva nová fáza finančného plánovania EÚ. Stav talianskych verejných financií naznačuje, že v nasledujúcich rokoch bude financovanie EÚ zohrávať zásadnú úlohu v investíciách a následne aj v posilňovaní konkurencieschopnosti.

Stratégia Európa 2020 jasne naznačuje cestu vpred. Pre Toskánsko to znamená dosiahnuť *inteligentný* rast prostredníctvom investícií do vzdelávania, výskumu a inovácií, *udržateľný* rast zameraný sa na záležitosti v oblasti životného prostredia, využívania pôdy a energie a *inkluzívny* rast, čiže tvorbu pracovných miest a zníženie chudoby.

Preto už viac nebude postačujúce rýchlo a výhodne míňať prostriedky EÚ. Toskánsko je na tom výkonnostne lepšie ako väčšina oblastí v krajine. Jeho problémy s infraštruktúrou a otázky týkajúce sa všeobecného hospodárskeho rastu sú však zreteľné. Potrebujeme vybrať prioritné opatrenia s výrazným účinkom a prevziať zodpovednosť za zameranie fondov EÚ na uskutočniteľné výsledky, ktoré možno merať a hodnotiť.

Na tento účel Toskánsko plánuje zamerať politiku súdržnosti v období 2014-2020 na tri prierezové témy:

- **Mladých ľudí** prostredníctvom integrovaného projektu *Giovanisì* (Mladí ľudia – áno!), ktorý zahŕňa celú škálu príležitostí pre mladých ľudí a je financovaný z regionálnych a vnútroštátnych prostriedkov a z prostriedkov EÚ, napríklad podporu štáží, novovzniknutých podnikov a osôb, ktoré prvýkrát kupujú nehnuteľnosť;
- **Mestské siete** (na posilnenie konkurencieschopnosti, sociálnej inovácie a experimentov);
- **Vnútorne oblasti** (zamerané na cestovný ruch, poľnohospodárske a lesnícke činnosti a ekologické hospodárstvo).

Pri zavádzaní týchto hlavných oblastí sa Toskánsko bude sústrediť na nasledujúce priority:

- presun investícií do výskumu a technológií na posilnenie úlohy výrobného priemyslu;
- zabezpečenie prístupu k širokopásmovému internetu v celom Toskánsku a uľahčenie on-line komunikácie s verejnou správou;
- podporu prístupu k úverom vrátane mikrofinancovania;
- rozvoj konkurencieschopnosti dodávateľského reťazca v oblasti poľnohospodárskych a potravinových výrobkov na podporu ďalšej generácie a posilnenie udržateľnosti životného prostredia;

Predseda regiónu Toskánsko, Enrico Rossi, s transparentom za projekt podpory mladých ľudí Giovanisì.

- dosiahnutie udržateľnej energetiky rozvojom špecializovaných technologických odvetví;
- obnovu vyčerpaných oblastí, predchádzanie hydrogeologickej nestability, prispôsobenie sa zmene klímy, ochranu tradičnej krajiny a biologickej rozmanitosti;
- zabezpečenie zvýšenej a prístupnej mobility;
- podporu dopytu po kvalifikovaných pracovníkoch a väčšej produktivity medzi malými a strednými podnikmi;
- podporu opatrení sociálneho začlenenia;
- boj proti predčasnému ukončeniu školskej dochádzky;
- investície do platformy na „obnovu kultúrnych tradícií Toskánska“.

Aby sa čo najlepšie začalo ďalšie programové obdobie 2014-2020, región Toskánska preskúmal aj svoje vnútorné pracovné postupy a vytvoril „kontrolnú miestnosť“ (alebo „koordinačnú a riadiacu skupinu“), ktorá spája všetky riadiace orgány štrukturálnych fondov, a tak zabezpečil jednotný prístup v rámci plánovania a identifikácie priorít vo fázach návrhu aj vykonávania.

Enrico Rossi

Predseda regiónu Toskánsko

► VIAC INFORMÁCIÍ
www.regione.toscana.it

▶ MALTA

▶ NOVÝ TRAJEKTOVÝ TERMINÁL

POSILNÍ DOPRAVU
A CESTOVNÝ RUCH
MEDZI OSTROVMI

Celkové náklady:
10 868 000 EUR
Príspevok EÚ:
8 800 000 EUR

Moderný trajektový terminál v prístave ĩrkewwa na ostrove Malta bol postavený s podporou kohéznych fondov EÚ. Nový terminál na severnom výbežku ostrova zlepšil služby pre cestujúcich, najmä pre obyvateľov ostrova Gozo, cestovný ruch a nákladnú dopravu a podporil hospodárstvo.

Trajektový terminál v prístave ĩrkewwa je súčasťou maltskej transeurópskej dopravnej siete. Kľúčovým cieľom projektu je znížiť dopravné zápchy na termináli Āirkewwa a zlepšiť prepravnú sieť medzi maltskými ostrovmi. Medzi trajektovým terminálom Āirkewwa a prístavom Mġarr na ostrove Gozo premávajú pravidelné trajekty Ro-PAX, pričom ročne prepravujú približne dva milióny vozidiel a štyri milióny pasaŹierov. V lete premávajú z prístavu Āirkewwa aj výletné lode na ostrov Comino a organizujú sa aj zájazdy so zameraním na potápanie.

V rámci nového trajektového terminálu sa modernizujú existujúce nábregia a pridáva sa tretie prístavisko na severnom nábregí spolu s budovami, cestami a ďalšími vylepšeniami. Nové zariadenia zahŕňajú budovu na obsluhu cestujúcich, vyvýšené pešie nástupné mostíky pre pasaŹierov a flexibilné padacie mosty na spojenie s loďou. Vybudovaný je aj priestor na zoradovanie vozidiel, parkoviská a stanica pre verejnú a autokarovú dopravu. Na zníženie výskytu dopravných zápch sa zlepšil prístup k hlavnej dopravnej tepne prostredníctvom okružných a prístupových ciest.

Zjednodušenie dopravy

Nová infraštruktúra povedie k väčšej účinnosti a ochrane pred nepriaznivým počasím. Ponúkne vysokú úroveň bezpečnosti a pohodlia a poskytne vylepšené služby pre celú

osobnú a nákladnú dopravu, ktorá bude prechádzať cez prístav Āirkewwa. Keďže sa zjednoduší doprava pasaŹierov a vozidiel, očakáva sa, že terminál vďaka zvýšenej kapacite zníži dĺžku trvania cesty a zvýši výkonnosť dopravy.

Hospodársky prínos

Do vybudovania nového terminálu, ktorý umocní zážitok z cestovania, zlepši prístupnosť a zníži izolovanosť ostrova Gozo, sa investuje približne 12 miliónov EUR. Očakáva sa, že nový terminál uľahčí aj presun turistov na ostrov Gozo, ktorí sú mimoriadne dôležití pre hospodárstvo ostrova. Takisto uľahčí využívanie obchodného potenciálu v rámci tohto regiónu a zlepši kvalitu života obyvateľov a návštevníkov ostrova Gozo.

Energetická účinnosť

V stavebných prvkoch novej budovy terminálu sú zakomponované jedny z najväčších fotovoltaických článkov na Malte. Āalšie prvenstvo má vybudovaná veterná turbína na južnej strane prístavu. Vďaka týmto zariadeniam a ďalším opatreniam v oblasti úspory energie bude terminál na poskytovanie svojich služieb vo veľkej miere využívať ekologickú energiu a tým zníži svoju uhlíkovú stopu. „Tieto zariadenia boli navrhnuté na zlepšenie prístupu pre všetkých a na zabezpečenie pozitívneho cestovného zážitku pre cestujúcich medzi Maltou a ostrovom Gozo,“ povedal Christopher Farrugia zo spoločnosti Transport Malta. „Vylepšené služby dopravnej siete medzi ostrovmi, ktoré sú účinnejšie, bezpečnejšie a pohodlnejšie, budú hospodárskym prínosom pre celú komunitu.“

▶ VIAC INFORMACÍ

<https://investinginyourfuture.gov.mt/project/public-infrastructure/cirkewwa-ferry-terminal-33947651>

▶ TALLIN (ESTÓNSKO)

ÚSPECH SLNEČNEJ ENERGIE PRI VZNIKU NOVÉHO PODNIKU

Celkové náklady:
2 143 000 EUR
Príspevok EÚ:
1 500 000 EUR

Pružný fotovoltaický film CZTS na integráciu do stavebných prvkov.

Podpora v rámci regionálnej politiky pomohla novej rakúsko-estónskej spoločnosti Crystalsol Ltd vyvinúť prelomovú technológiu na výrobu solárnych panelov v Estónsku, čím sa stala prvou spoločnosťou na svete, ktorá využíva populárne nízkonákladové materiály.

Spoločnosť Crystalsol, ktorá vznikla odčlenením z Technickej univerzity v Tallinne v roku 2008, využila podporu z EFRR prostredníctvom estónskeho operačného programu „Rozvoj hospodárskeho prostredia“ a agentúry Enterprise Estonia, ktorá v Estónsku podporuje podnikanie.

Projekt s názvom „Vývoj nákladovo efektívneho solárneho panela“ umožnil posunúť vpred úplne nový typ pružného fotovoltaického modulu využívajúceho polovodičový materiál, čo pri výrobe solárnych panelov znížilo potrebu používania drahých vzácnych kovov. Táto nová technológia si v porovnaní so súčasným priemerom v priemysle vyžaduje o 30-50% menej nákladov.

Technológia umožňuje už vo fáze výstavby integrovať solárne panely do rôznych štruktúrnych prvkov, napríklad do zasklenej fasády alebo do materiálu na výrobu striech. Tým sa znižujú náklady na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov a zlepšuje sa energetická rovnováha budovy. Cieľom je zmeniť budovy, ktoré sú spotrebiteľmi energie, na výrobcov energie.

Spoločnosť vytvorila 24 nových pracovných miest s podporou financovania EÚ a s použitím ďalšieho kapitálu z Fínska,

Nórka a Rakúska a uzavrela dohody s rôznymi univerzitami a inštitúciami v Európe aj v ostatných častiach sveta, napríklad v Singapure. Aj keď technológia, ktorú podporujú ďalšie investície v hodnote 8 miliónov EUR, sa ešte stále vyvíja, už sa uzavrela dohoda o jej predaji portugalskej skupine energetických spoločností EDP.

Spoločnosť Crystalsol preukázala od svojho založenia pozoruhodný pokrok a v roku 2012 dosiahla zisk takmer 1 milión EUR z predaja výskumu a služieb zameraných na rozvoj a jej hlavnej patentovanej inovácie, prášku z polovodičového materiálu. Spoločnosť má dostať aj ďalší grant EFRR na zvýšenie účinnosti polovodičového materiálu.

Trh so solárnymi panelmi rýchlo rastie, keďže solárna technológia sa stáva jednou z najslubnejších alternatív na výrobu elektrickej energie, zníženie emisií CO₂ a zvýšenie udržateľnosti výroby energie. To potvrdzuje aj celkový obrat priemyslu, ktorý v roku 2012 dosiahol úroveň 23 miliárd EUR a jeho ročná výrobná kapacita sa v posledných dvoch rokoch zvýšila o 41%.

Spoločnosť Crystalsol je vďaka svojej prelomovej novej solárnej technológii na dobrej ceste k dosiahnutiu cieľa stať sa vedúcim predstaviteľom na trhu v oblasti integrovaných solárnych panelov.

▶ VIAC INFORMÁCIÍ
www.crystalsol.com/

▶ RIGA, LOTYŠSKO

▶ VYUŽÍVANIE NANOTECHNOLÓGIE

NA VYSPELÉ PROCESY NANÁŠANIA PRIEMYSELNÝCH NÁTEROV

V lete 2012 sa otvorilo prvé centrum pre priemyselné nátery využívajúce nanotechnológiu. Patentovaný proces centra vďaka podpore rozvoja financovanej EÚ ponúka nákladovo efektívnejšie nátery s vysokými výkonnosťnými vlastnosťami na použitie v automobilovom, leteckom a mikročipovom priemysle.

Lotyšská spoločnosť Naco Technologies vyvinula popredný postup nanášania nanonáterov, ktorý ponúka vyššiu rýchlosť, pružnosť a nákladovú efektívnosť pridávaním špeciálnych náterov k precíznym výrobkom používaným v rôznych priemyselných odvetviach vyspelých technológií, z ktorých mnohé si vyžadujú nátery s vysokými výkonnosťnými vlastnosťami, aby výrobok doplnili o špecifické fyzické vlastnosti, ako je napríklad ochrana, trvácnosť, chemická odolnosť a výkonnosť.

Patentovaná technológia

Malý a stredný podnik so sídlom v Rige vyvinul vyspelú technológiu náterov založenú na vysokorýchlostnom magnetronovom naprašovaní iónovej plazmy (ion-plasma magnetron sputtering, HIMPS), ktoré sa uskutočňuje vo vákuovej komore. Týmto patentovaným postupom nanášania nanonáterov sa dajú vytvoriť zložité viacvrstvové a viaczložkové nátery s hrúbkou iba 0,01 až 150 mikrometrov a môžu výrazne zvýšiť životnosť a zlepšiť funkčnosť náterových častí.

Výhody

S použitím novej technológie možno náterové výrobky vyrábať 10-násobne rýchlejšie ako s použitím existujúcich náterových technológií. Zariadenia na nanášanie náterov sú mimoriadne energeticky účinné a nahrádzajú tradičné postupy nanášania chemických náterov, ktoré poškodzujú životné prostredie. Nový postup okrem vysokej kvality náteru, rýchlej výroby a ekologickosti ponúka aj vysokú úroveň pružnosti a prispôsobenia. Jedno zariadenie na nanášanie náterov môže poskytnúť široké spektrum technických riešení pre rôzne druhy priemyselných odvetví.

V posledných troch rokoch bolo 140 súčiastok a komponentov potiahnutých náterom podľa tejto technológie a testovaných podľa testovacích noriem ISO.

Finančné prostriedky EÚ

Úspešné založenie spoločnosti Naco Technologies bolo možné vďaka finančnej podpore prvého investora do zakladajúcich a začínajúcich technológií v krajine, *Imprimatur Capital*.

Tento rizikový fond pre počiatočné štádium bol vytvorený v rámci iniciatívy JEREMIE, ktorá umožňuje členským štátom a regiónom EÚ vkladať peniaze zo štrukturálnych fondov a vnútroštátnych prostriedkov do holdingových fondov, ktoré môžu podporovať rozvoj inovatívnych a vysokorýchlostných začínajúcich podnikov. Spoločnosť pritiahla dodatočný akciový kapitál na kúpu a montáž nového zariadenia z rizikového technologického fondu spoločnosti *Imprimatur Capital* a spoločnosti *ZGI Capital*, obidve so sídlom v Lotyšsku, ktorý bol doplnený o podporu grantov zo štrukturálnych fondov EÚ.

Celkové náklady:

591 000 EUR

Príspevok EÚ:

149 000 EUR

„Naša technológia je vedúcou metódou medzi technikami nanonáterov vďaka svojej vysokej produktivite, kvalite a všestrannosti,“ povedal Alexander Parfinovics, výkonný riaditeľ a spoluzakladateľ spoločnosti Naco Technologies. „Dlhodobým cieľom našej inovatívnej spoločnosti je zriadiť v Lotyšsku prvotriedne inžinierske centrum pre nanotechnológie a vytvoriť úspešný, vysokorýchlostný medzinárodný podnik zameraný na výrobný, automobilový a letecký priemysel.“

▶ VIAC INFORMÁCIÍ

www.nacotechnologies.com/

Celkové náklady:
10 500 000 EUR
Príspevok EÚ:
2 500 000 EUR

► REGIÓN LANGUEDOC-ROUSSILLON, FRANCÚZSKO

► REALIS

VYTVÁRANIE NÁSTROJOV RASTU A TVORBY PRACOVNÝCH MIEST V SOCIÁLNOHOSPODÁRSTVE

V regióne Languedoc-Roussillon na juhozápade Francúzska sa sociálna inovácia považuje za kľúč k hospodárskemu rozvoju na európskej úrovni. V októbri 2013 sa otvorí podnikateľský inkubátor REALIS financovaný EÚ na podporu rastu sociálnych podnikov a posilnenie miestnej zamestnanosti a prosperity.

Sociálne hospodárstvo v regióne Languedoc-Roussillon už zamestnáva vyše 14% miestneho obyvateľstva⁽¹⁾. Považuje sa za „inteligentnú špecializáciu“ regiónu, a preto je aj nevyhnutným faktorom jeho dlhodobého rozvoja.

Od roku 2005 je región aktívny v oblasti rozširovania sociálneho hospodárstva prostredníctvom spolupráce s miestnymi aktérmi a sieťami na vytváraní potrebných nástrojov a podpore infraštruktúry. Tieto vzájomne súvisiace projekty boli spojené pod záštitou siete REALIS (*Réseau Actif pour l'Innovation Sociale*/Aktívna sieť pre sociálnu inováciu), ktorá v súčasnosti predstavuje úzke partnerstvo a štruktúrovanú sieť vzájomne sa podporujúcich organizácií zapojených do projektov na vytváranie pracovných miest, ktoré podporujú sociálnu súdržnosť a blahobyt ľudí.

Inkubátor *Alter'Incub* bol zriadený na podporu rozvíjajúcich sa inovatívnych projektov a inkubátor *École de l'Entrepreneuriat* podporuje rozvoj zručností sociálnych podnikateľov. Sieť *Coventis* napomáha rozvoju podnikov, pričom sieť *REPLIC*

podporuje opakovanie projektov. Zriadila sa aj „materská škola“ (*la Pépinière ESS*) na podporu „mladých výhonkov“ sociálneho hospodárstva.

Alter'Incub už preštudoval 130 podnikateľských plánov, z ktorých 45 sa nachádza v predinkubačnej a 33 v inkubačnej fáze. Doteraz zriadil 14 podnikov a očakáva sa, že do júna 2013 sa priemerne zriadi 5-6 nových podnikov ročne, ktoré by mohli vytvoriť až 75 pracovných miest.

V októbri 2013 sa otvorí podnikateľský inkubátor REALIS a stane sa kľúčovou štruktúrou spájajúcou všetky tieto prvky. Podporné centrum so sídlom v Parc 2000 v meste Celleneuve v blízkosti mesta Montpellier bude poskytovať kancelárske a výrobné zariadenia a rady a bude úzko spolupracovať s regionálnou sieťou na podporu podnikov. Sociálne podniky bude spájať a podporovať po dobu približne troch rokov.

“Prístup REALIS a sieť, ktorú vytvoril, je prvým nástrojom svojho druhu vo Francúzsku a je modelom, ktorý možno opakovať v celej Európe,” vyjadrila sa Myriam Ludwigová, predsedníčka odvetvia sociálneho hospodárstva v regióne Languedoc-Roussillon. *„Bude užitočný pri podpore hospodárskeho rastu a zamestnanosti v našom regióne prostredníctvom rozvoja úspešných a udržateľných sociálne orientovaných podnikov.“*

► VIAC INFORMÁCIÍ

http://www.info-entrepriseslr.fr/themes/creer_reprendre/economie_sociale_et_solidaire/realis_un_reseau_innovant_pour_l_ess_porte_par_une_marque

(1) Región Languedoc-Roussillon sa z hľadiska sociálneho hospodárstva umiestnil na štvrtom mieste na celoštátnej úrovni, pričom zamestnáva 95 000 ľudí, z ktorých 75% pracuje v združeniach.

► EURÓPSKA ÚZEMNÁ SPOLUPRÁCA

► REGIÓNY SPOLUPRACUJÚCE NA PODPORE ŽIEN PRI HĽADANÍ ZAMESTNANIA

Celkové náklady:
2 357 000 EUR
Príspevok EÚ:
1 836 000 EUR

V rámci celej Európy bola zriadená sieť stredísk podpory, ktoré majú poskytovať zručnosti a rady ženám a zabezpečiť pracovné miesta najmä v oblastiach informačných a komunikačných technológií (IKT) a podnikania.

V roku 2010 sa začal realizovať dvojročný projekt WINNET 8 na podporu regionálneho rastu posilnením účasti žien na trhu práce a transformáciou rodových vzťahov predovšetkým v oblastiach s dominantným postavením mužov. Cieľom projektu je aj formovať nové regionálne a vnútroštátne politiky a politiky na úrovni EÚ, ktoré sa týkajú postavenia žien na trhu práce, a zabezpečiť, aby tieto prístupy boli zapojené do hlavných politík.

Projekt financovaný z programu EÚ Interreg IVC sa zamerával na využitie predchádzajúcich skúseností a posilnenie tohto úsilia na medzinárodnej úrovni zapojením miestnych, regionálnych a národných aktérov v ôsmich členských štátoch EÚ: Bulharsku, Fínsku, Grécku, Taliansku, Poľsku, Portugalsku, Švédsku a Spojenom kráľovstve.

Strediská podpory žien

Kľúčovým prvkom práce bolo rozšíriť do celej Európy model stredísk podpory žien (WRC), ktorý bol vytvorený vo Švédsku. Tento model predstavuje nástroj na dosiahnutie rodovej rovnosti v politike regionálneho rozvoja vo vidieckych a mestských oblastiach. Hlavnou cieľovou skupinou strediska podpory žien sú ženy, ktoré chcú realizovať svoje nápady v oblasti nových druhov podnikania, inovácií, zamestnania, projektov atď. Stredisko poskytuje týmto ženám podnikové poradenstvo, podporu pri rozvoji projektov a financie, mentorstvo a siete pre spoločné opatrenia. Strediská podpory žien podporuje európska asociácia WINNET Europe, ktorá od roku 2006 podporuje účasť žien na regionálnom rozvoji. Stredisko Winnet Centre of Excellence (WCE) bolo zriadené vo Švédsku v roku 2011 na analýzu a šírenie skúseností európskych stredísk podpory žien.

Tvorcovia politik

Tvorcovia politik a štátni zamestnanci tvoria dôležitú cieľovú skupinu činností strediska podpory žien. Na podporu začlenenia rodového hľadiska do rozvoja politik sa na miestnej úrovni vytvorili skupiny viacerých aktérov (Multi Actor Groups, MAG) ako fóra spolupráce medzi riadiacimi orgánmi, miestnymi a regionálnymi orgánmi, podnikmi, výskumnými inštitúciami, strediskami podpory žien, mimovládnyimi organizáciami atď. To viedlo k rozvoju deviatich regionálnych akčných plánov v príslušných členských štátoch.

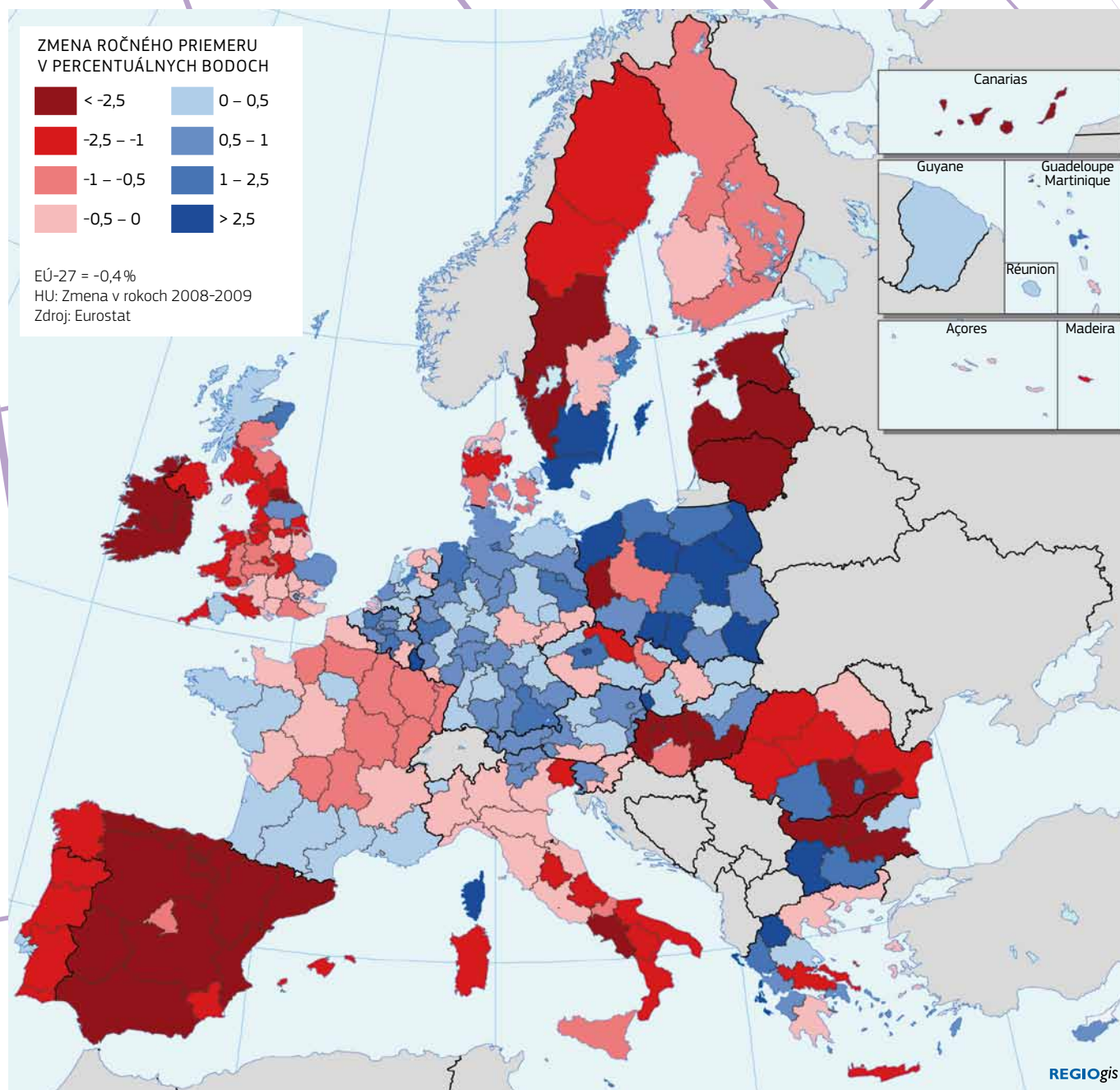
Výmena osvedčených postupov

Súbor usmernení s názvom *Women Resource Centres, Innovation & Practices for Smart, Inclusive and Sustainable Growth* (Strediská podpory žien, inovácie a postupy pre inteligentný, inkluzívny a udržateľný rast) predstavuje sériu vybraných osvedčených postupov z členských štátov, ktorý bol zverejnený spolu s množstvom ďalších publikácií o osvedčených postupoch. Vypracoval sa súbor politických odporúčaní s názvom *Innovation & Policies, for Smart, Inclusive and Sustainable Growth* (Inovácie a opatrenia pre inteligentný, inkluzívny a udržateľný rast) a zverejnil sa na regionálnej, vnútroštátnej aj európskej úrovni.

„Skúsenosti získané vo Švédsku na zlepšenie zamestnateľnosti žien sa stávajú mimoriadne hodnotnými pre ďalšie krajiny v Európe,“ povedala Carin Nisesová z obce Älvdalen (hlavný partner). „Projekt WINNET 8 pozitívne prispieva k prioritám politiky súdržnosti na obdobie 2014-2020, ktoré sa týkajú zlepšenia rodovej rovnosti na trhu práce.“

► VIAC INFORMÁCIÍ
www.winnnet8.eu

▶ CELKOVÝ RAST ZAMESTNANOSTI, 2007-2009

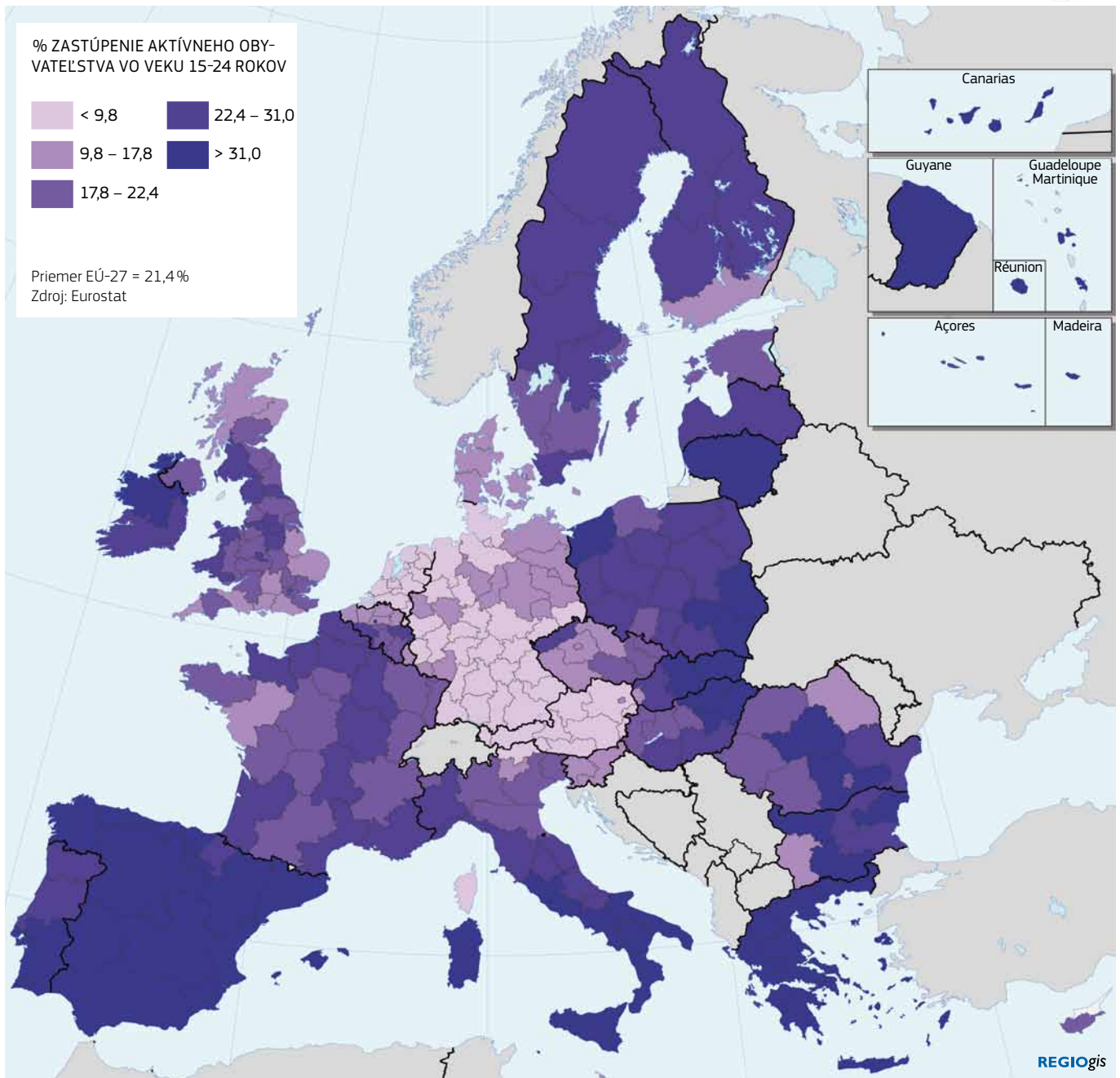

V rokoch 2007 až 2009 klesla zamestnanosť vo viac než polovici regiónov EÚ. Pokles zamestnanosti bol mimoriadne zreteľný v regiónoch Španielska, Írska a pobaltských štátov, kde došlo k poklesu o 3 až 6 percentuálnych bodov ročne. V Grécku klesla zamestnanosť v roku 2009 len v štyroch z dvanástich regiónov, ale odvtedy sa straty pracovných

miest v Grécku zvyšovali. V Bulharsku sa takisto straty pracovných miest po roku 2009 zrýchlili. Opačným extrémom bolo, že v dvadsiatich regiónoch zaznamenali rast zamestnanosti o 2 a viac percentuálnych bodov. Väčšina regiónov v Poľsku, Nemecku, Rakúsku, Belgicku a Holandsku v tomto období zaznamenala rast zamestnanosti.

► MIERA NEZAMESTNANOSTI MLADÝCH ĽUDÍ, 2011

V roku 2011 dosiahla miera nezamestnanosti mladých ľudí kritickú úroveň. Úroveň 30 až 65% dosahovala v jednom zo štyroch regiónov. Vysokú nezamestnanosť mladých ľudí zaznamenala väčšina regiónov Portugalska, Španielska, južného Talianska a Grécka a niektoré východné regióny Poľska, Slovenska a Maďarska. Mieru nezamestnanosti mladých ľudí nižšiu ako 10% zaznamenala iba väčšina regiónov

Holandska, Nemecka a Rakúska. Regióny hlavného mesta v Belgicku, Nemecku a Spojenom kráľovstve mali jednu z najvyšších mier zamestnanosti mladých ľudí, pričom regióny hlavného mesta v Českej republike, na Slovensku, v Maďarsku, Rumunsku a Bulharsku mali jednu z najnižších mier zamestnanosti mladých ľudí.

▶ HODNOTENIE NÁSTROJA JASPERS POUKAZUJE NA ZISTENIA A ODPORÚČANIA

Hodnotenie iniciatívy Joint Assistance to Support Projects in European Regions (spoločná pomoc na podporu projektov v európskych regiónoch) – známej ako JASPERS, o ktoré požiadalo GR pre regionálnu a mestskú politiku, predložila hlavné zistenia a odporúčania⁽¹⁾. Hodnotenie vypracovala spoločnosť AECOM (Írsko) v roku 2012, pričom použila kombináciu analýzy databázy, prípadových štúdií, vnútroštátnych seminárov a rozhovorov s členskými štátmi, GR Európskej komisie pre regionálnu a mestskú politiku a so zamestnancami JASPERS. Hodnotenie sa týkalo 6 rokov fungovania nástroja JASPERS od jeho vzniku až do roku 2011.

Nástroj JASPERS bol vytvorený na zvýšenie kapacity prijímajúcich krajín, aby sa čo najlepšie využili finančné prostriedky EÚ⁽²⁾. Očakávalo sa, že poskytovanie technickej pomoci na zlepšenie kvantity a kvality hlavných projektov bude výrazným prínosom v príslušných regiónoch a v celej Európskej únii. Členské štáty mali v čase svojho vstupu do EÚ pomerne málo skúseností a malé kapacity na riešenie veľkých investičných projektov. Okrem toho sa zvýšilo množstvo prostriedkov na veľké projekty v oblasti infraštruktúry a zvýšil sa aj rozsah projektov, ktoré by mohli byť financované z kohéznych fondov.

(1) Hodnotenie referenčného rámca, záverečnej správy a podporných dokumentov je dostupné na webovej stránke Inforegio na adrese:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/pdf/eval2007/jaspers_evaluation/final_report_131212.pdf

(2) 12 štátov EÚ – prijímajúce členské štáty iniciatívy JASPERS sú – Bulharsko, Česká republika, Cyprus, Estónsko, Maďarsko, Lotyšsko, Litva, Malta, Poľsko, Rumunsko, Slovensko a Slovinsko.

(3) Veľký projekt sa definuje ako projekt, ktorého náklady prevyšujú 50 miliónov EUR. JASPERS používa túto definíciu v rámci projektov v oblasti infraštruktúry a na definovanie veľkých projektov v oblasti životného prostredia používa náklady 25 miliónov EUR alebo viac.

JASPERS je partnerstvom medzi Európskou komisiou, Európskou investičnou bankou, Európskou bankou pre obnovu a rozvoj a skupinou KfW Bankengruppe. Má regionálne pobočky v Luxemburgu, Viedni, Bukurešti, Sofii a Varšave. JASPERS podporuje projekty v odvetviach zahŕňajúcich prístavy, letiská, železnice, cesty, mestskú infraštruktúru a služby, energetický a pevný odpad, zásobovanie vodou a odpadové vody a znalostnú ekonomiku.

Cieľom hodnotenia bolo stanoviť vplyv nástroja JASPERS na kvalitu a načasovanie prípravy, predkladanie a vykonávanie veľkých projektov v krajinách, ktoré vstúpili do Európskej únie v rokoch 2004 až 2007⁽³⁾.

Hlavné zistenia hodnotenia

▶1. Nástroj JASPERS sa ukázal ako mimoriadne hodnotný pre členské štáty pri vytváraní projektov a predkladaní žiadostí o financovanie. Dopyt po službách tohto nástroja je aj naďalej silný. Existujú spoľahlivé štatistické dôkazy, ktoré potvrdzujú, že podpora z nástroja JASPERS výrazne znižuje trvanie schvaľovacieho procesu Komisie, ako aj čas venovaný na tvorbu projektov členskými štátmi.

▶2. Najväčší potenciál na zlepšenie kvality projektu vzniká vtedy, keď sa podpora v rámci nástroja JASPERS vzťahuje na strategickú fázu a na pomoc členským štátom pri vytváraní kapacít na plánovanie projektu.

Kľúčové odporúčania hodnotenia

▶1. Strategický prístup

Nástroj JASPERS by mal mať jasný cieľ, a to vytvárať kapacitu na plánovanie projektov v členských štátoch a vo väčšej miere by sa mal sústrediť na dosahovanie tohto cieľa. Navrhuje sa trojročný pracovný plán, na ktorom sa má dohodnúť nástroj JASPERS a každý členský štát. Pracovné

Vedecké centrum Kopernik vo Varšave, Poľsko, získalo pomoc v rámci nástroja JASPERS. Bolo otvorené v novembri 2010.

plány by sa mali prispôbiť potrebám a silným stránkam každého členského štátu.

►2. Vplyv na fázu návrhu projektov

Podpora v rámci nástroja JASPERS by sa mala poskytnúť čo najskôr v procese návrhu projektu a mala by zabezpečiť technické a odborné rady od počiatočných fáz plánovania. To môže zahŕňať odporúčanie neuskutočniť projekty, ktoré nie sú prioritné alebo majú zásadné nedostatky. Nástroj JASPERS bude môcť účinne využívať prostriedky aj pravidelným poskytovaním rád, ktoré sa týkajú referenčného rámca štúdií uskutočniteľnosti projektov a hodnotenia týchto štúdií pred ich dokončením.

►3. Formalizovanejšie pracovné dohody

Pracovné dohody medzi nástrojom JASPERS, Komisiou a členskými štátmi by mali byť formalizovanejšie. Mali by jasne stanovovať úlohy a zodpovednosti Komisie, členských štátov a nástroja JASPERS.

►4. Rozvoj odvetvovej stratégie

Podpora v rámci nástroja JASPERS by mala byť pravidelne k dispozícii členským štátom na rozvoj odvetvových stratégií. Zapojenie nástroja JASPERS by malo mať charakter poradenstva a k zapojeniu by malo dôjsť na základe pozvania od členských štátov.

►5. Rozvoj technických kapacít a kapacít na plánovanie projektov členských štátov

Na zlepšenie schopnosti členských štátov vyberať a vytvárať vysokokvalitné projekty sa vyžaduje strategickejší prístup. Nástroj JASPERS by sa na základe analýzy kapacít na plánovanie projektov jednotlivých členských štátov mohol zamerať na osobitné činnosti, ktoré by mali najväčší vplyv na plánovanie a kvalitu projektov.

►6. Zlepšenie prenosu poznatkov vyplývajúcich zo zapojenia nástroja JASPERS

Dôkazy uvedené v hodnotení potvrdzujú potrebu a význam zlepšenia prenosu poznatkov. Nástroj JASPERS by mal zaviesť systém na zdôraznenie technických záležitostí, ktoré sa riešili a vyriešili v rámci jednotlivých projektov, ak majú všeobecnejší význam. Takisto sa vyžadujú opatrenia zo strany členských štátov, napríklad majú zväziť, aké štruktúry sú zavedené a aké opatrenia sú potrebné, aby sa zabezpečil účinný prenos poznatkov.

►VIAC INFORMÁCIÍ

http://ec.europa.eu/regional_policy/the_funds/instruments/jaspers_sk.cfm

PROGRAM

24.-25. APRÍLA 2013

_Varšava (PL)

Konferencia RURBAN –
Udržateľné vidiecke
a mestské partnerstvá

21. SEPTEMBRA 2013

_Celoeurópska akcia

European Cooperation Day

7.-10. OKTÓBRA 2013

_Brusel (BE)

OPEN DAYS 2013

28.-29. OKTÓBRA 2013

_Bukurešť (RO)

Druhé výročné fórum
o stratégii EÚ pre
podunajskú oblasť

9.-10. DECEMBRA 2013

_Brusel (BE)

Konferencia
„Telling the story“

Podrobnejšie informácie o týchto podujatiach nájdete
v časti Program na webovej stránke Inforegio:

[http://ec.europa.eu/regional_policy/
conferences/agenda/index_sk.cfm](http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_sk.cfm)

Radi by sme sa dozvedeli o úspechoch politiky súdržnosti vo vašom regióne, o výsledkoch a hmatateľnom vplyve na občanov a o vašich názoroch na prípravy na nasledujúce programové obdobie.

Vybrané príspevky sa stanú súčasťou nasledujúceho vydania časopisu *Panorama*. Príspevky (maximálna dĺžka 1 500 znakov bez medzier) posielajte na adresu:

regio-panorama@ec.europa.eu

NECHAJTE POČUŤ SVOJ HLAS

■ Úrad pre publikácie

Európska komisia,
Generálne riaditeľstvo pre regionálnu a mestskú politiku
Komunikácia – Anna-Paula Laissy
Avenue de Beaulieu 1 – B-1160 Brussels
E-mail: regio-panorama@ec.europa.eu
Internet: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_sk.cfm

